

Milieustrategie Drenthe 2025-2027

Samen verder bouwen aan een gezonde en veilige fysieke leefomgeving

Milieustrategie Drenthe 2025-2027

**Samen verder bouwen aan een gezonde
en veilige fysieke leefomgeving**

Inhoud

Voorwoord	Eerst de basis op orde	11
DEEL I	A - WAAROM	12
	Aanleiding	13
1	Wat we belangrijk vinden	17
	1.1 Onze visie	17
	1.2 Onze strategische speerpunten	18
2	Beleidskader op hoofdlijnen	23
	2.1 Omgevingswet	23
	2.2 Betekenis van de omgevingswet voor de provincie	24
	2.3 Gezondheid en veiligheid	25
	2.4 Overig beleid	25
	2.5 Milieutaken: wettelijk verplicht, bestuurlijk wenselijk of extra	26
DEEL I	B - WAT	30
3	Elementen van de gezonde en veilige leefomgeving	31
	3.1 Lucht	31
	3.1.1 Geur	32
	3.1.2 Luchtkwaliteit en schone lucht akkoord	33
	3.2 Water	34
	3.2.1 Grond- en oppervlaktewater – kwantiteit en kwaliteit	34
	3.3 Bodem	35
	3.3.1 Vitale bodem	35
	3.3.2 Saneringen en preventie	37
	3.4 Stilte en duisternis	38
	3.4.1 Geluid	38
	3.4.2 Stilte	38
	3.4.3 Duisternis en licht	39
	3.5 Zeer zorgwekkende stoffen in lucht, bodem en water	40
	3.6 Gezondheid	42
	3.7 Samenhang met andere provinciale beleidsopgaven	42
DEEL I	C - HOE	44
4	Basis op orde in 2027	45
	4.1 Werken met een sluitende beleidscyclus	45
	4.2 Effecten meten door uitbreiding van monitoring	46
	4.3 Integraal, proactief en gebiedsgericht samenwerken	47
	4.4 Voldoende budget, expertise en capaciteit	47

Juli 2025

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe.

5	Planning, financiën en menskracht	49
5.1	Basisformatie 2025	49
5.2	Prioritering en planning 2025-2027	50
5.2.1	Resterende activiteiten: in 2028 of later	51
5.3	Aanvullend budget 2025-2027	51
5.4	Kansen en risico's	53
DEEL II	BIJLAGEN	56
Gerelateerde provinciale opgaven (Bijlage 1)		55
1	Omgevingsveiligheid	55
2	Klimaatadaptatie	57
3	Energietransitie	58
4	Circulaire economie	59
5	Toekomstgerichte landbouw	60
6	Mobiliteit	61
7	Natuur	62
8	Overige opgaven	63
Wettelijke, beleidsmatige en uitvoeringskaders (Bijlage 2)		65
Mondiaal		65
Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)		65
Europa		65
Green Deal (sinds 2011)		65
8e milieuactieprogramma (2022)		66
Visie en Actieplan Verontreiniging naar Nul (2021)		66
Nederland		66
Grondwet		66
Omgevingswet (2024)		66
Nationale Omgevingsvisie (2020)		67
NOVEX (2022)		67
Nationaal MilieuProgramma (nog vast te stellen)		67
Schone Lucht Akkoord (2020)		68
Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (2022)		68
Drenthe		69
Omgevingsvisie Drenthe (2022 – nieuwe in ontwikkeling)		69
Omgevingsverordening Drenthe		69
Strategie Bodem & Ondergrond (2021)		69
Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022-2027		69
Programma Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe		70
Toekomstgerichte landbouw		70
Overig		70
Uitvoeringskader		70
Kwaliteitsverordening VTH		70

Samenvatting

De milieustrategie is een uitwerking van het milieubeleid uit de Omgevingsvisie Drenthe 2022, en houdt rekening met de ontwikkeling van een nieuwe Omgevingsvisie (verwacht in 2026) en de komst van het Nationaal MilieuProgramma (verwacht in 2025).

Wat willen we bereiken?

We willen met deze milieustrategie een gezonde en veilige fysieke leefomgeving waarborgen en waar mogelijk verbeteren. Dit doen we door milieu en leefomgeving integraal, proactief en zoveel mogelijk gebiedsgericht te benaderen, in lijn met de in 2024 ingevoerde Omgevingswet. De strategie richt zich op de milieuthema's lucht, water, bodem, stilte en duisternis, met een sterke nadruk op gezondheid en veiligheid. Vanuit die optiek kijken we vervolgens naar de raakvlakken met andere opgaven. De strategie richt zich op de periode 2025-2027.

Onze hoofddoelen zijn:

- **Een gezonde en veilige leefomgeving.** We willen de kwaliteit van lucht, water en bodem en de Drentse kernkwaliteiten als stilte en duisternis beschermen en verbeteren, zodat de inwoners van nu en later in een gezonde en veilige omgeving leven.
- **Behouden wat goed is, verbeteren waar mogelijk.** Drenthe voldoet aan de gestelde milieunormen en we willen achteruitgang voorkomen.
- **Samenhang tussen lucht, water, bodem, stilte en duisternis.** Deze elementen beïnvloeden elkaar en worden daarom bij voorkeur in samenhang aangepakt.
- **Weloverwogen ontwikkeling.** Bij de groeiambities voor wonen, mobiliteit en industrie wegen we de milieueffecten van dergelijke initiatieven integraal mee zodat robuust toekomstige plannen ontstaan.
- **Proactieve, integrale en gebiedsgerichte samenwerking.** We willen eerder en actiever inspelen op milieuvraagstukken en meer samenwerken met gemeenten, waterschappen, bedrijven en inwoners.
- **Eerst de basis op orde brengen.** In 2027 (groeimodel) moet de milieustrategie stevig zijn verankerd in beleid en monitoring en is er sprake van een sterke organisatie die milieuproblemen effectief aanpakt.

Activiteiten 2025-2027

We leggen in de milieustrategie een aantal concrete milieugerichte activiteiten vast, waarvan een groot deel een structureel karakter heeft. We maken in de prioritering en planning onderscheid tussen wettelijk verplichte taken, bestuurlijk gewenste activiteiten en extra werkzaamheden. Voor de bestuurlijk gewenste activiteiten geldt dat er óf al eerder verplichtingen zijn gecreëerd door ondertekening van bestuurlijke akkoorden en GS-besluiten óf dat landelijke aanscherpingen worden verwacht waarop we ons moeten voorbereiden. De extra werkzaamheden zijn wel aangegeven, maar (nog) niet ingepland.

De belangrijkste zaken die we willen oppakken, zijn:

Luchtkwaliteit verbeteren: geurbeleid opstellen, uitvoering Schone Lucht Akkoord (SLA), Drentse verkeersdata invoeren in het landelijke luchtkwaliteitsmonitoringsysteem (CIMLK).

Water en bodem beschermen: directe en indirecte lozingen toetsen op grond van milieuvergunningen, inzicht in bodemverontreiniging binnen milieubelastende activiteiten, actualiteit van vergunningen.

Werken aan kernkwaliteiten stilte en duisternis: uitvoering actieplan Omgevingslawaaï 2024-2028 provinciale wegen, stiltegebieden beschermen, samen met gemeenten lichtvervuiling aanpakken, vooral in natuurgebieden.

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) terugdringen: bronnen van ZZS in kaart brengen (risicogebieden en blootstellingsrisico's), bedrijven intensiever controleren waar nodig.

Uitwerken thema gezondheid: verkennen en vastleggen provinciale rol voor gezonde leefomgeving.

Werken aan een sterke organisatie en beleid: beleidscyclus verbeteren, monitoring uitbreiden, capaciteit en expertise versterken.

Kosten en capaciteit

Wij zetten in op extra budget voor de periode 2025-2027:

- Structureel € 150.000,- voor kennisontwikkeling om gezamenlijke expertise te verhogen en voor uitvoering monitoring;
- Aan eenmalige kosten € 150.000,- voor onderzoek (2025) en een milieuanalyse (2027).

We erkennen dat onze organisatie op dit moment nog niet is toegerust op de bredere milieutaken onder de Omgevingswet. Vanaf 2025 is 3,5 fte extra nodig om de basis op orde te krijgen en om de categorie verplichte en gewenste activiteiten te kunnen uitvoeren.

Leeswijzer

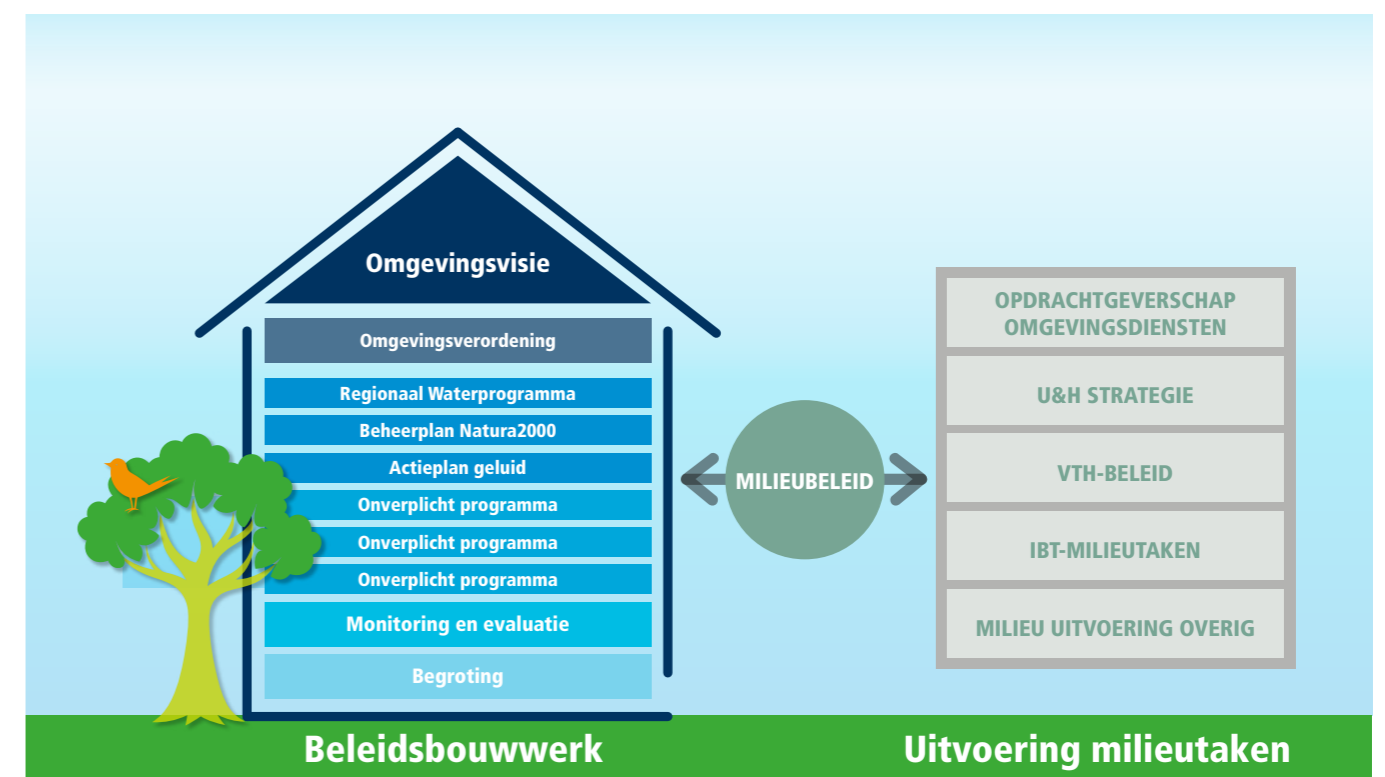
Deze milieustrategie is opgebouwd uit twee delen. In het eerste deel gaan we in op **A: het waarom, B: het wat en C: het hoe**.

A start met de aanleiding voor deze milieustrategie, gevolgd door hoofdstuk 1 met daarin onze visie en strategische speerpunten. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving op hoofdlijnen van het beleidskader, met de nadruk op de Omgevingswet. Ook bevat dit deel een schematische weergave van onze milieutaken.

B beschrijft de hoofdthema's van milieu: lucht, water, bodem, duisternis en stilte. Wat hebben zij met elkaar te maken, welk belang vertegenwoordigen ze op het gebied van milieu, wat verlangt aandacht, wat vinden wij belangrijk en wat gaan we doen? Ook gaan we in op de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen, gezondheid en de samenhang van milieu met andere provinciale opgaven.

C gaat over uitvoeringszaken. Hoofdstuk 4 legt uit hoe we de basis voor deze milieustrategie, namelijk de randvoorwaarden voor een effectieve en efficiënte aanpak, op orde maken. In hoofdstuk 5 staan de benodigde middelen in termen van geld en menskracht centraal, waarbij in de activiteiten onderscheid is gemaakt naar wat moet, wat wenselijk is en wat extra gedaan zou kunnen worden. Ook zijn risico's en kansen benoemd.

In het tweede deel gaan we dieper in op andere opgaven en het geldende milieukader. In de eerste bijlage gaan we uitvoeriger in op andere provinciale opgaven in relatie tot hun raakvlakken met milieu en de gezamenlijke aanpak voor de komende jaren. De tweede bijlage geeft een uitgebreide beschrijving van het wettelijk, beleidsmatig en uitvoeringskader van de milieustrategie.

Voorwoord

Eerst de basis op orde

Drenthe heeft veel te bieden: schone lucht, water en bodem, uitgestrekte natuur en een veilige, gezonde omgeving. Maar deze kwaliteiten zijn niet vanzelfsprekend. Vervuiling, klimaatverandering en toenemende druk op de ruimte vragen om duidelijke keuzes. Hoe zorgen we ervoor dat bedrijven zich kunnen ontwikkelen zonder dat dit ten koste gaat van milieu en gezondheid? Hoe beschermen we natuur en landschap terwijl we ook ruimte bieden aan economische ontwikkeling, energieopwekking en infrastructuur?

Om deze uitdagingen aan te pakken, is een duidelijke koers nodig. De nieuwe Omgevingswet vraagt om een bredere blik op milieu en leefomgeving, met een integrale, proactieve en gebiedsgerichte aanpak. Dit brengt veranderingen met zich mee voor onze milieuproblemen en uitvoeringsdiensten. Onze organisatie is daar op dit moment nog niet volledig op toegerust. In deze coalitieperiode investeren we in kennis en capaciteit. Met deze milieustrategie bouwen we aan een Drenthe waarin gezondheid en brede welvaart centraal staan.

Gezondheid heeft invloed op veel aspecten van ons leven: het stimuleert economische ontwikkeling en verkleint de kans op armoede en eenzaamheid. Drenthe biedt volop kansen om te bewegen, te ontspannen en gezond te blijven. Dat willen we verder versterken, samen met inwoners, ondernemers en organisaties.

Participatie is daarbij essentieel. De leefomgeving vormen we samen, met respect voor ieders verantwoordelijkheid en creativiteit. Door samen te werken, zorgen we ervoor dat iedereen zich verbonden voelt met de omgeving. Wij geloven dat wanneer we de schouders er samen onder zetten, we Drenthe gezond, veilig en leefbaar kunnen houden voor de toekomst.

*Henk Jumelet,
gedeputeerde provincie Drenthe*

Aanleiding

Milieu is een van de beleidsdomeinen van de provincie. Sinds 2016 is in Drenthe de milieubeleidsnota 'Goed geregeld' van kracht. Deze nota voldoet echter niet meer. De inhoud beantwoordt niet de vragen van vandaag en morgen en dekt niet langer de lading van het ondertussen sterk verbrede milieudomein. Vier ontwikkelingen waren voor ons aanleiding om het bestaande beleid te actualiseren:

- **Nieuwe wet- en regelgeving:** er is allerlei nieuwe wet- en regelgeving bij gekomen die doorwerkt in, of zelfs leidend moet zijn voor wat provincies op het gebied van milieu doen. Het actuele wettelijk en beleidskader voor deze milieustrategie beschrijven we in het volgende hoofdstuk, maar de belangrijkste nieuwe 'spelbepaler' noemen we hier alvast: de in 2024 ingevoerde Omgevingswet. Deze wet trekt het begrip 'milieu' breder naar 'gezonde en veilige leefomgeving'. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet groeit het besef dat milieu veel meer omvat dan alleen op bedrijven en industrie gerichte VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving). Dit is bovendien in lijn met het nieuwe Nationaal Milieuprogramma dat in 2025 wordt verwacht.
- **Nieuwe vraagstukken en opgaven:** er zijn omvangrijke vraagstukken en opgaven bij gekomen die nu of in de toekomst impact hebben op onze leefomgeving. Zij maken bijvoorbeeld aanspraak op schaarse ruimte of ze kunnen op gespannen voet komen te staan met onze gezondheid en veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan de aanwezigheid van schadelijke stoffen in lucht, water en bodem of de effecten van de klimaatverandering.
- **Toenemende complexiteit in het milieuveld:** de taken en aandachtsgebieden in het brede milieuveld zijn complexer geworden, evenals de wisselwerking daartussen.
- **Nieuwe kennis en inzichten:** er is wereldwijd en in Nederland veel nieuwe kennis vergaard over hoe het ervoor staat met het milieu. Ook zijn we meer te weten gekomen over de herkomst, aard en werking van stoffen en processen die van invloed zijn op onze veiligheid en gezondheid. Zo heeft het RIVM in Q2 2022 een milieuraportage¹ voor heel Nederland gepubliceerd, met als conclusie: 'het milieu en de leefomgeving zijn in slechte staat. De kwaliteit van de bodem, het water en de lucht die we inademen, zijn zo aangetast dat deze zich niet uit zichzelf kunnen herstellen.' In Nederland zijn regio's te vinden waar de situatie aanzienlijk ernstiger is dan in Drenthe, maar ook in onze provincie is volop werk aan de winkel.
- **Nieuwe provinciale ambities:** zeker niet in de laatste plaats is deze nieuwe milieustrategie gegrondvest op onze eigen motivatie om de gezondheid en veiligheid in Drenthe te borgen en waar mogelijk te verbeteren. Het is in Drenthe goed wonen, werken, ondernemen en recreëren. We hebben veel om zuinig op te zijn. Ons coalitieakkoord 2023-2027 'Samen bouwen we Drenthe!' is er dan ook op gericht om dat zo te houden. Dat doen we samen met overheden, inwoners, bedrijven en andere organisaties. Brede welvaart is het fundament van ons akkoord en een sturend principe voor onze nieuwe Omgevingsvisie. Ruimte, zowel in ons handelen als fysiek, is leidend. Dat betekent onder andere dat de keuzes die we maken, goed moeten zijn voor huidige en toekomstige generaties.

¹ RIVM: 'Milieu: achterstand en acceleratie – Verkenning en analyse milieuoopgaven voor het Nationaal Milieuprogramma', juli 2022.

STATUS, DOEL EN AARD VAN DE MILIEUSTRATEGIE

De milieustrategie Drenthe is de uitwerking van het milieubeleid uit de Omgevingsvisie Drenthe 2022 en houdt rekening met de contourennota van de nieuwe Omgevingsvisie (2025).

De milieustrategie heeft betrekking op de periode 2025 tot en met 2027. We herijken de strategie in 2027 op basis van (tussen) evaluaties en een objectieve milieuanalyse in 2027 en sluiten dan aan bij het tegen die tijd ingevoerde Nationaal MilieuProgramma (NMP), de nieuwe Omgevingsvisie Drenthe en een nieuwe provinciaal Programma Ruimtelijke Kwaliteit.

De milieustrategie hangt nauw samen met diverse andere provinciale beleidsterreinen. In deze milieustrategie geven we deze samenhang weer, en geven we aan hoe we handelen indien bij andere beleidsterreinen milieueffecten aan de orde zijn. Daarnaast heeft de milieustrategie tot doel om te stimuleren en te waarborgen dat milieuaspecten binnen de andere beleidsdomeinen vroegtijdig en integraal worden meegenomen. De milieustrategie geeft ten slotte richting aan de wijze waarop we op milieugebied samenwerken met gemeenten en waterschappen.

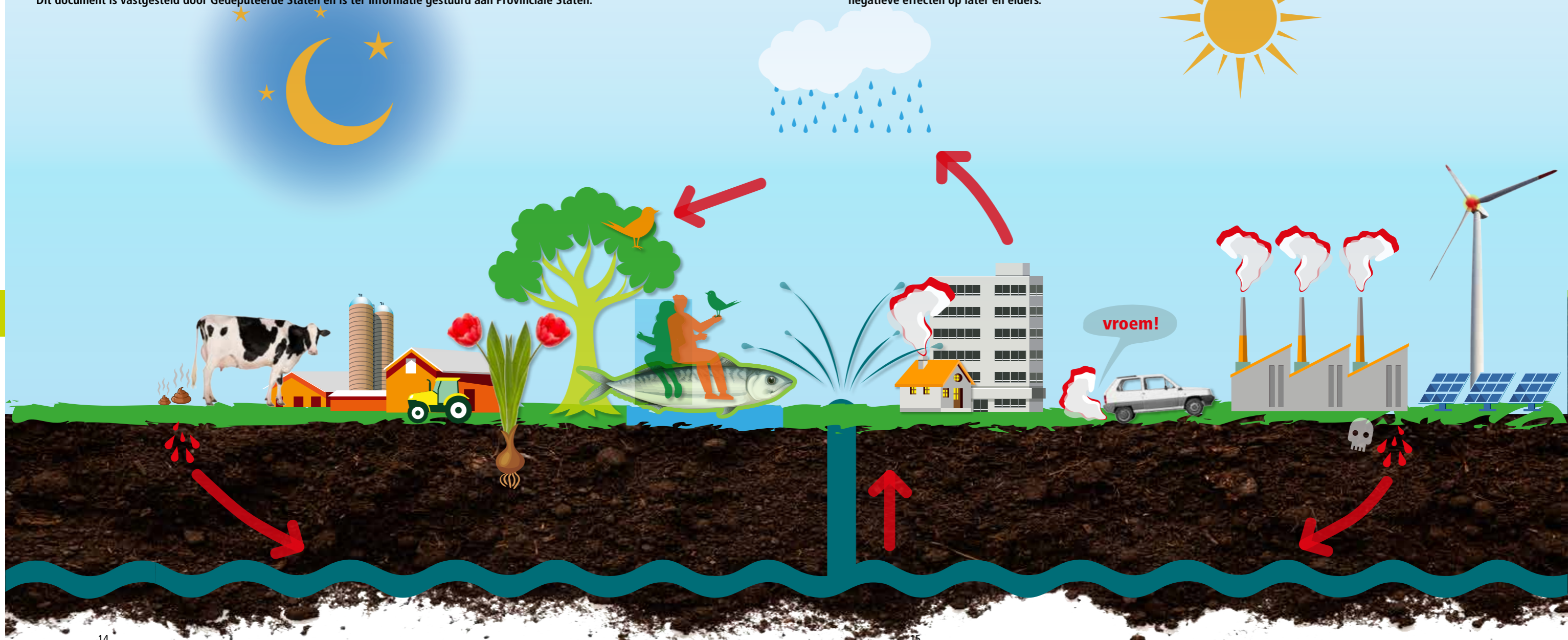
Dit document is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en is ter informatie gestuurd aan Provinciale Staten.

FYSIEKE LEEFOMGEVING EN AFBAKENING VAN DE DRENTSE MILIEUSTRATEGIE

De Omgevingswet geeft geen vastomlijnde definitie van fysieke leefomgeving. Wel geeft de wet aan wat er in ieder geval onder valt, namelijk: bouwwerken, infrastructuur, water, watersystemen, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed.

Het begrip 'fysieke leefomgeving' bepaalt de werkingssfeer van de Omgevingswet, dat wil zeggen: het bepaalt tot waar de wet geldt. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben een zekere vrijheid in het bepalen welke activiteiten onder de fysieke leefomgeving vallen en waarvoor een vergunningplicht geldt. Denk bij zulke activiteiten bijvoorbeeld aan milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten, mijnbouw, grondwateronttrekking en landinrichting. Artikel 5.1. van de Omgevingswet bevat de uitgebreide activiteitenlijst.

Deze milieustrategie heeft niet op alle met de fysieke leefomgeving verbonden thema's en activiteiten betrekking. Dat is deels omdat ze in Drenthe niet aan de orde zijn (bijvoorbeeld stortingsactiviteiten op zee) en deels omdat ze zijn ondergebracht bij andere beleidsdomeinen van de provincie, zoals Wegen en Vaarwegen, Natuur of Landbouw. Uitgangspunt is wel dat de milieustrategie richtinggevend is voor milieugerelateerde activiteiten binnen deze domeinen. Er mag namelijk geen sprake zijn van afwenteling van negatieve effecten op later en elders.

1 Wat we belangrijk vinden

Nieuwe wet- en regelgeving en nieuwe maatschappelijke vraagstukken vragen om een andere benadering en invulling van de provinciale rol ten aanzien van milieu. Niet langer is provinciaal milieubeleid vooral een kwestie van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het reikt veel verder. Omdat het milieudomein veelomvatter is geworden, is onze bijdrage aan het behalen van – urgente – internationale, nationale en regionale doelen voor milieu en de fysieke leefomgeving belangrijker geworden. Daarbij past niet langer dat we vooral reageren op wat op ons afkomt; wél dat we meer proactief, sturend, stimulerend en faciliterend zijn. Én dat we duidelijk zijn over onze visie en onze strategische speerpunten. We beschrijven ze hieronder.

1.1 ONZE VISIE

Hoeders van een gezonde en veilige leefomgeving in Drenthe

Elke inwoner van Drenthe heeft volgens de Grondwet en de Omgevingswet recht op een gezonde en veilige leefomgeving. Bescherming van deze primaire levensbehoeften is een essentiële overheidstaak. We maken ons hiervoor niet alleen sterk omdat de wet dat van ons vereist, maar minstens zozeer vanuit ons streven om niet af te wentelen op volgende generaties. In de Contournota voor de nieuwe Omgevingsvisie staat dit letterlijk verwoord: "Een gezonde en veilige leefomgeving met een goede milieukwaliteit is van provinciaal belang. Dit is een leefomgeving die de bewoners als prettig ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is".

In Drenthe is het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren. Daar zijn we trots en zuinig op. We willen deze kwaliteiten beschermen en waar mogelijk verbeteren voor de Drentse inwoners van nu en later. In de afgelopen jaren hebben we met gerichte maatregelen en samen met onze partners al op verschillende fronten milieuwinst geboekt. Zo zijn er veel bodemsaneringen uitgevoerd en stimuleren we het verwijderen van asbest op de daken. Maar daar zijn we nog niet klaar mee. Tegelijkertijd is op onderdelen sprake van achteruitgang van de kwaliteit van de Drentse leefomgeving. Er dienen zich telkens nieuwe milieuvraagstukken en -risico's aan, die vragen om nieuwe keuzes en maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan het illegaal dumpen van drugsafval. Daarnaast zien we dat de biodiversiteit achteruitgaat. Soortenrijkdom van dieren en planten en de kwaliteit van de leefomgeving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Biodiversiteit is van waarde voor ons en voor de soorten zelf.

Zeker gezien de toenemende druk op de ruimte, wordt de bescherming van onze leefomgeving en de gezondheid van onze inwoners een steeds grotere uitdaging.

Visie en strategische speerpunten

1.2 ONZE STRATEGISCHE SPEERPUNTEN

Waar we op het gebied van milieu en de fysieke leefomgeving de komende jaren voor gaan, is samen te vatten in zes speerpunten:

1 Gezonde en veilige leefomgeving op één

De zorgplicht voor een omgeving waar je gezond en veilig kunt wonen, leven, werken en recreëren, zowel nu als in de toekomst, ligt als eerste bij gemeenten en waterschappen. Maar de Omgevingswet vraagt ons om medeverantwoordelijkheid te nemen voor de bescherming van de fysieke leefomgeving en om deze omgeving doelmatig te benutten voor maatschappelijke behoeften. Gezondheid en veiligheid zijn met de fysieke leefomgeving verbonden via de inrichting van de leefomgeving en het gebruik ervan. Denk aan de kwaliteit van bodem, lucht en water, aan de mate van geluidsbelasting of straling en aan de opslag, het gebruik en de uitstoot van schadelijke of gevaarlijke stoffen. Als provincie hebben wij hier een belangrijke rol in. Daarnaast heeft de fysieke leefomgeving invloed op het gedrag van onze inwoners. Drenthe is met een fijnmazig recreatief padennetwerk, veel natuur en mooie cultuurlandschappen de provincie bij uitstek voor bewegen en ontspannen in de buitenlucht. Laten we die omgeving dan wel gezond en veilig houden.

2 Behouden wat goed is, verbeteren waar dat kan

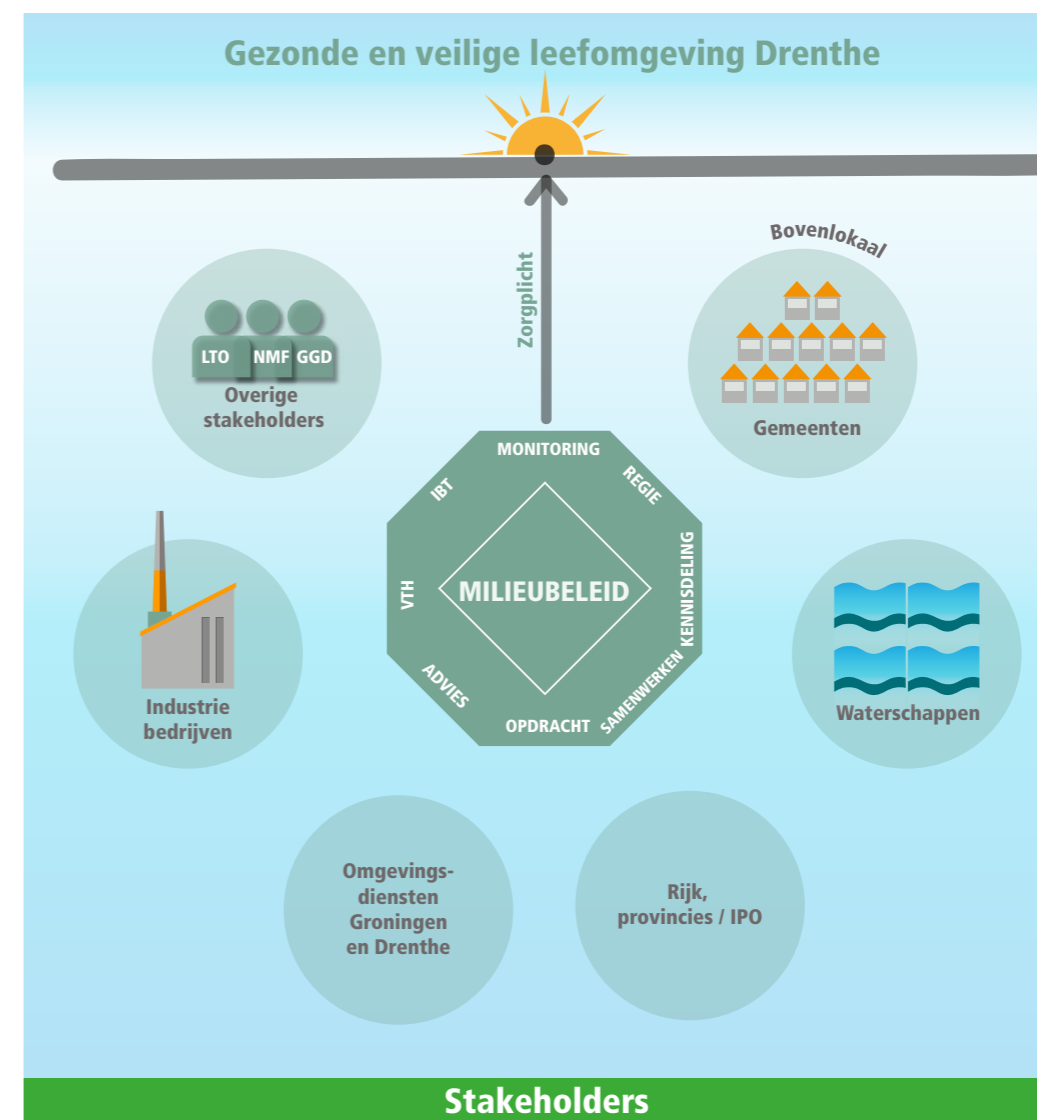
We willen voldoen aan Europese en landelijke wet- en regelgeving, maar kiezen er niet voor om op wet- en regelgeving vooruit te lopen als dat niet nodig is. Omdat de fysieke leefomgeving qua gezondheid en veiligheid niet achteruit mag gaan, moeten we weloverwogen omgaan met de vergunningsruimte die er in Drenthe nog voorhanden is. Bij nieuwe initiatieven (zie ambitie 4) kijken we daarom niet alleen scherp naar de milieugebruiksruimte en de best beschikbare technieken, maar ook naar de effecten van milieunormen op elkaar. Een norm die volstaat voor het één (bv. voor luchtkwaliteit) kan negatieve effecten hebben op de ander (bv. voor waterkwaliteit). Daarnaast blijft het belangrijk dat we de vervuilers aanpakken die de fysieke leefomgeving bedreigen. Daarbij hanteren we het Europese uitgangspunt: 'de vervuiler betaalt'.

3 Focus op de samenhang tussen lucht, water, bodem, stilte en duisternis

De levensbronnen lucht, water en bodem staan met elkaar in verbinding en hebben grote invloed op elkaar. Bij milieubeleid en -maatregelen komt het er telkens op aan om te denken vanuit de kringloop van water en de ecosystemen. In Drenthe vinden we bovendien dat een veilige en gezonde leefomgeving onlosmakelijk met ruimtelijke kwaliteit is verbonden. Voor milieu denken we dan aan de kernkwaliteiten: stilte en duisternis. Het meewegen van deze vijf elementen is sterk bepalend voor de kwaliteit van onze leefomgeving.

4 Weloverwogen en evenwichtig ontwikkelen

Drenthe heeft in deze coalitieperiode ruimte voor groei op het gebied van bijvoorbeeld wonen, mobiliteit en circulaire industrie. Vanuit milieu benaderen we dit vanuit een positieve grondhouding, zowel richting inwoners als bedrijven of andere stakeholders die met initiatieven komen. Dat doen we vanuit het 'ja, mits'-principe van de Omgevingswet (in plaats van 'nee, tenzij'). In de praktijk kan groei bij de ene opgave botsen met andere opgaven, zoals landbouw of natuur, energietransitie of klimaatadaptatie. Een grondige weging vooraf van te verwachten milieueffecten is daarom essentieel.

5 Proactief, integraal, gebiedsgericht en positief samenwerken

We willen eerder en actiever inspelen op milieuvraagstukken en meer samenwerken met gemeenten, waterschappen, bedrijven en inwoners. De Omgevingswet verlangt een grotere betrokkenheid van provincies bij de decentrale uitvoering van het milieubeleid. Ook hecht de wet grote waarde aan samenwerken vanuit een proactieve houding. Wij gaan daarom:

- Meer investeren in relaties met onze stakeholders en de uitvoeringsorganisaties Omgevingsdienst Drenthe en Omgevingsdienst Groningen.
- Meer afstemmen en samenwerken met gemeenten en waterschappen, die verantwoordelijk zijn voor hun eigen milieutaken. Dat doen we op basis van heldere werkafspraken, met ruimte voor maatwerkafspraken.
- Meer regie voeren op bovenlokale vraagstukken, zoals bodem-, water-, geur- en luchtverontreiniging.

Omdat de bescherming van de fysieke leefomgeving aan veel andere opgaven en beleidsterreinen raakt, is integraal werken voor milieu een uitdaging. Tot nu toe denken we bij milieu echter vooral aan het eind van initiatieven, als het om vergunningen of juridische advisering gaat. Onbedoeld gevolg van deze late betrokkenheid is dat milieu dan vaak een negatieve associatie krijgt. We denken liever aan de voorkant van processen positief en creatief mee over eventuele kansen en milieugevolgen voor de leefomgeving. En waar het aan de orde is, gaan we uit van een gebiedsgerichte benadering. We sluiten daarbij aan op bestaande gebiedsindelingen die andere beleidsterreinen hanteren.

6 Eerst de basis op orde brengen

Milieu-issues zijn vaak urgent en juist daarom moeten we de tijd die we wettelijk en bestuurlijk gegund krijgen, zeer goed benutten. We willen de goede dingen doen en daarbij ruimte creëren voor voortschrijdend inzicht. Daarom kiezen we bij milieu voor een groeimodel. Zo zijn er organisatorische aanpassingen nodig en willen we toewerken naar een sluitende beleidscyclus. In deel C van deze milieustrategie leggen we dit uitvoeriger uit, maar het komt erop neer dat meerjarig beleid en uitvoeringsprogramma's in een cyclisch proces op elkaar worden aangesloten. Resultaten en doelen worden tussentijds geëvalueerd en waar nodig vindt bijsturing plaats. Wat eveneens belangrijk is bij het op orde brengen van de basis, is monitoring. Nu kunnen we voor slechts een paar thema's bepalen en volgen hoe de Drentse leefomgeving ervoor staat. Effectieve monitoring stelt ons in staat om, in navolging van andere provincies, de komende jaren een milieuanalyse van Drenthe op te stellen. Tot slot staat de actualisering van vergunningen op de rol; een onderwerp dat ook in landelijke gremia aandacht heeft. Voor de uitwerking van al deze stappen werken we nauw samen met onze uitvoeringsorganisaties.

2 Beleidskader op hoofdlijnen

Deze milieustrategie staat niet op zichzelf, maar is een voortvloeisel van wetgeving, beleid, richtlijnen en afspraken op mondiaal, Europees, nationaal en provinciaal niveau. Hieronder beschrijven we de Omgevingswet – de voor ons meest bepalende wet – en de implicaties die deze wet heeft op ons doen en laten. Aansluitend leggen we uit wat onze voornaamste motivatie is om op volle kracht met deze strategie aan de slag te gaan: de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Drenthe. Andere beleidskaders beschrijven we alleen op hoofdlijnen, de tweede bijlage omvat een uitgebreidere toelichting.

'De zorg van de overheid is gericht op de bewoonaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.'

Grondwet, artikel 21

2.1 OMGEVINGSWET

De Omgevingswet, die begin 2024 van kracht is geworden, is een samenvoeging van 26 wetten voor de fysieke leefomgeving, in het bijzonder voor milieu, bouwen, water, natuur en ruimtelijke ordening. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. De wet regelt alles voor de ruimte waar we wonen en werken, met andere woorden: voor alles wat we buiten zien, horen en ruiken.

De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet worden in artikel 1.3 als volgt omschreven: **“Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van natuur, en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.”**

Uitgangspunt van de Omgevingswet is dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Gezondheid, milieu en leefomgeving zijn bovendien pijlers onder brede welvaart, naast onderwijs, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en veiligheid.

2.2 BETEKENIS VAN DE OMGEVINGSWET VOOR DE PROVINCIE

De Omgevingswet is duidelijk over de positie, taken en verantwoordelijkheden van de bestuurslaag 'provincie'. De belangrijkste implicaties zijn:

1 Decentraal, tenzij

Het principe 'decentraal, tenzij' van de Omgevingswet betekent dat wij niet helemaal vrij zijn om wettelijke instrumenten naar eigen inzicht in te zetten voor ons milieubeleid. De wet geeft eerst ruimte aan het gemeentebestuur of het waterschapsbestuur, dan aan het provinciebestuur en pas daarna aan het Rijk. De gemeente en/of het waterschap heeft voorrang tenzij:

- Sprake is van een provinciaal belang dat niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur (lees ook: waterschapsbestuur) kan worden behartigd, of;
- Een provinciale toepassing van bevoegdheden nodig is vanwege een doelmatige en doeltreffende uitoefening van taken en bevoegdheden op grond van de Omgevingswet, of vanwege de uitvoering van een internationaalrechtelijke verplichting.

Als wij van mening zijn dat een specifiek onderwerp van provinciaal belang is, dan moeten we dat concreet en gemotiveerd kunnen onderbouwen. Een aspect om rekening mee te houden, is dat onze partners c.q. stakeholders meer regie van ons als provincie verwachten. We onderzoeken hoe we daar, in lijn met onze bevoegdheid, invulling aan kunnen geven.

2 Zorgplicht en voorzorgsbeginsel

De provincie heeft een zorgplicht in het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving. Hiervoor passen wij het voorzorgsbeginsel toe: bedrijven of overheden kunnen maatregelen nemen indien er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat activiteiten negatief uitpakken voor het milieu of de gezondheid. Beschikbare wetenschappelijke gegevens leveren nog geen bewijs voor aard en omvang van risico's, maar wel indicaties. We houden rekening met mogelijke cumulatie: een stapeling van risico's en effecten, bijvoorbeeld als gevolg van blootstelling aan meerdere middelen tegelijk. We zetten niet in op nul risico, dat is niet realistisch.

3 Participatie

Belanghebbenden – inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen – moeten op grond van de Omgevingswet in een vroeg stadium worden betrokken bij het besluitvormingsproces over beleid of een project dat raakt aan de leefomgeving, bijvoorbeeld een Omgevingsvergunning of Omgevingsplan. Doel is dat overheden op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen.

4 Waarborgen van goede ruimtelijke ordening

De provincie heeft een rol in het waarborgen van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij gaat het onder andere om toetsing van ruimtelijke plannen op basis van goede milieu-informatie. Beslissingen met betrekking tot ruimtelijke keuzes die effect hebben op het milieu, moeten worden onderbouwd met een milieueffectrapportage.

5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Het provinciaal bestuur is met de gemeenten bevoegd gezag voor de uitvoering van de wettelijke VTH-taken ten aanzien van de milieukwaliteit in Drenthe en milieubelastende activiteiten. Denk bij dat laatste aan bedrijven die gevaarlijke stoffen produceren, verwerken, behandelen en/of opslaan (Seveso-inrichtingen) en complexe chemische bedrijven (RIE4-bedrijven). Waar dat aan de orde is, voeren we Europese en nationale wet- en regelgeving in samenwerking met andere provincies en bevoegde overheden uit. De uitvoering van VTH-taken is grotendeels belegd bij Omgevingsdienst Drenthe. Voor Seveso-inrichtingen en RIE4-bedrijven verzorgt Omgevingsdienst Groningen (ODG) deze taken voor ons.

2.3 GEZONDHEID EN VEILIGHEID

We willen samen werken aan een gezonde en veilige leefomgeving. Gezondheid is een terrein waarin we ons als provincie nog goed moeten verdiepen en waarvoor we onze rol en doelen moeten verhelderen. We zijn daar zowel in IPO-verband als in overleg met de GGD al mee begonnen. De komende jaren gaan we daar verder in investeren. Gezondheid is tenslotte onlosmakelijk verbonden met schone lucht en water, een vitale bodem, stilte en duisternis en daarmee met milieu en leefomgeving.

GEZONDHEID IN DRENTH

Het landschap in Drenthe nodigt uit om naar buiten te gaan, om te bewegen, de natuur te beleven of te sporten. Aangevoeld is dat dit positief bijdraagt aan (een goede) gezondheid. Het is van belang dat de Drentse leefomgeving van goede kwaliteit blijft; schone lucht en schoon (zwem)water dragen daar aan bij. Uiteraard hangt gezondheid van meerdere factoren af, zoals levensstijl. In Drenthe wordt de gezondheid van de Drentse bevolking gemonitord door het Trendbureau Drenthe.

Op de website van het Trendbureau Drenthe is een presentatie van de uitkomsten in 2022 te vinden, in het kort neerkomend op:

- In Drenthe ligt het percentage inwoners dat hun gezondheid als goed of zeer goed beschouwt gelijk aan het landelijk gemiddelde. De ervaren gezondheid is in Drenthe, net als landelijk, de afgelopen jaren wel iets gedaald.
- Inwoners van Drenthe leven iets minder gezond dan de gemiddelde Nederlander. Ze kampen het vaakst met overgewicht. Het percentage rokers en overmatige drinkers ligt gelijk aan het landelijk gemiddelde.
- De levensverwachting in Drenthe in 2022 is 81,3 jaar. Dit is vrijwel gelijk aan het Nederlands gemiddelde.

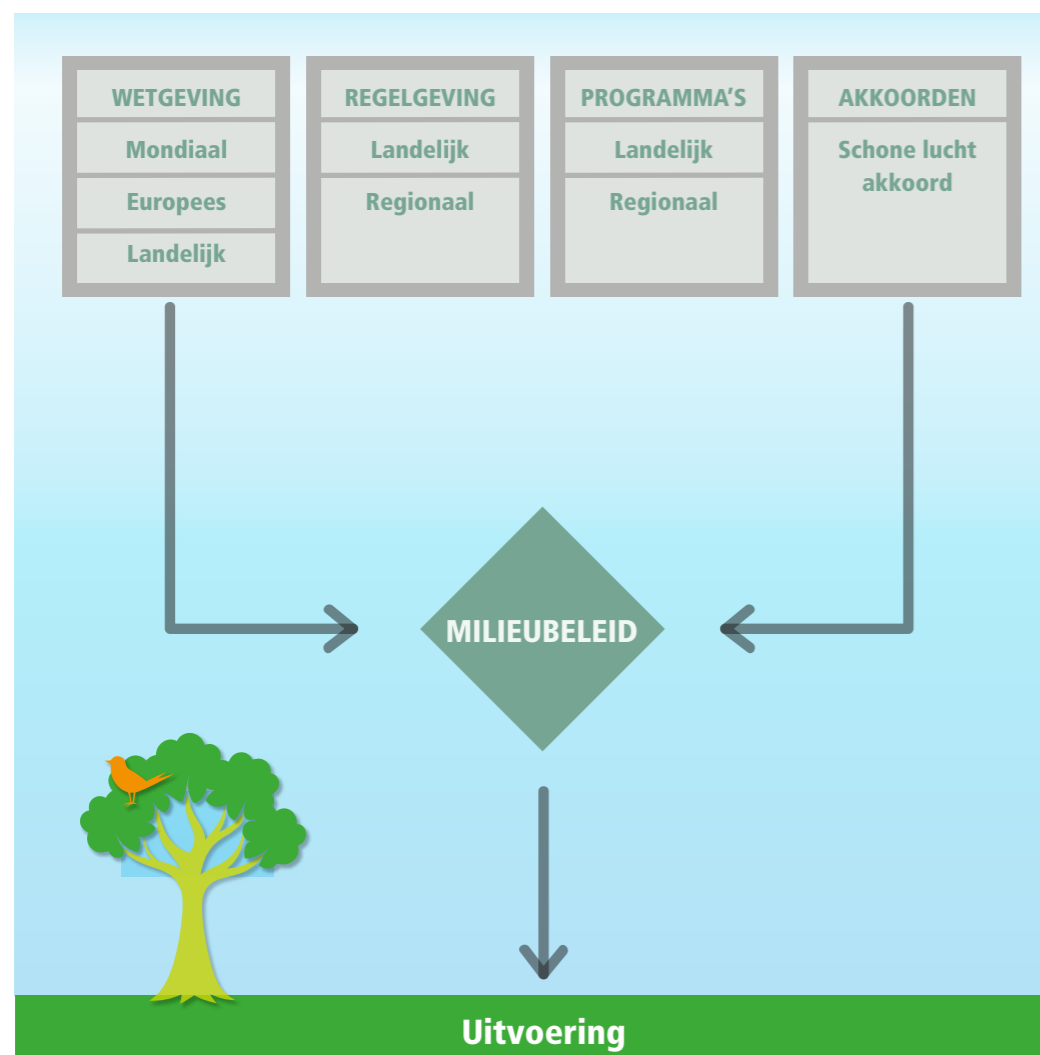
Daarnaast zijn gegevens over de gezondheid van inwoners per Drentse gemeenten te vinden via: [Home | Gezondheidsatlas Drenthe](#)

Veiligheid is een breed begrip, maar binnen het bestek van deze milieustrategie heeft het betrekking op omgevingsveiligheid. Omgevingsveiligheid is niet nieuw voor ons. Daar is al veel voor ingeregeld. Het gaat bij dit beleidsterrein om de productie, verwerking, behandeling en/of opslag van gevaarlijke stoffen, om verontreiniging van lucht, bodem, grond- en oppervlaktewater en om allerlei vormen van milieucriminaliteit. De provincie is bevoegd gezag ten aanzien van complexe chemische bedrijven. Richting gemeenten hebben we een adviserende/ondersteunende rol. Ook toetsen we ruimtelijke plannen. Verder houden onze inspanningen op het gebied van veiligheid verband met monitoring, deskundigheidsbevordering en het stimuleren van samenwerking tussen betrokken partijen.

2.4 OVERIG BELEID

Op mondiaal niveau laat de milieustrategie zich bezien tegen het licht van negen voorwaarden die de Wereldgezondheidsorganisatie aan een goede gezondheid van mensen verbindt. Concreet heeft de WHO advieswaarden geformuleerd voor omgevingsgeluid en luchtkwaliteit. Europese normen zijn op deze normen gebaseerd. Relevant op het niveau van de Europese Unie zijn de Green Deal (het Europese milieubeleid), het 8e Milieuactieprogramma en de visie en het bijbehorend actieplan Verontreiniging naar Nul.

Behalve met de Grondwet en de Omgevingswet hebben we op nationaal niveau van doen met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI): de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving van Nederland. Daarnaast werken de gezamenlijke overheden vanuit het overkoepelende programma NOVEX aan de Nota Ruimte. Een van de 26 NOVEX-programma's is het nog vast te stellen Nationaal MilieuProgramma, waaraan vervolgens een uitvoeringsprogramma wordt gekoppeld. Verder is Drenthe een van de ondertekenaars van het Schone Lucht Akkoord.

Op provinciaal niveau hebben we te maken met de Omgevingsvisie, waarvan een nieuwe versie in ontwikkeling is (vaststelling naar verwachting 2026). De provinciale Omgevingsvisie is een verplicht instrument onder de Omgevingswet. Het is een strategische langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving in Drenthe richting 2030 en 2050, met een doorkijk naar 2100. In de Omgevingsverordening staan bindende maatregelen voor milieu.

Nauw verbonden met de milieustrategie zijn de sectorale programma's en uitvoeringsagenda's zoals de Strategie Bodem & Ondergrond, het Regionaal Waterprogramma en het programma Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe. Feitelijk hangt deze milieustrategie samen met alle provinciale beleidsthema's waar het om de (mogelijke) milieu-impact van die opgaven gaat, dus ook economie, energie, klimaat, mobiliteit, natuur, sociale agenda en wonen. Zie bijlage 2 voor een uitgebreidere beschrijving.

2.5 MILIEUTAKEN: WETTELIJK VERPLICHT, BESTUURLIJK WENSELIJK OF EXTRA

Onderstaand schema geeft aan welke milieuthema's en opgaven wettelijk verplicht, bestuurlijk wenselijk of extra zijn voor milieu. Onder bestuurlijk wenselijk verstaan we die zaken waarvoor eerder al bestuurlijk commitment is gegeven (bijvoorbeeld bestuurlijk akkoord of GS-besluit) en waarvoor dus verplichtingen zijn aangegaan. Ook kan het gaan om onderwerpen waarvoor aanscherping van wet- en regelgeving is aangekondigd en waarop we ons moeten voorbereiden.

Milieutaken verdeeld naar thema's en opgaven	Wettelijk verplicht	Bestuurlijk wenselijk	Extra	Milieurol provincie	Op grond van
Lucht Luchtkwaliteit Geur	Ja	Ja	-	Regie Beleid Monitoring VTH	Omgevingswet Schone Lucht Akkoord GS-besluit over geurbeleid 2030: wet- en regelgeving aanscherping luchtkwaliteit Omgevingsverordening Drenthe
Geluid Verkeerslawaaï Industrieel geluid (Motor)sport	Ja	-	-	Regie VTH Monitoring	Omgevingswet Opstellen Actieplan Geluid Vaststellen/aanpassen geluidproductieplafond Provincie is bevoegd gezag voor industrie en provinciale wegen Omgevingsverordening Drenthe
Ruimtelijke kwaliteit - relatie met milieu Stilte Duisternis	Ja	Ja	-	Regie VTH Monitoring	Omgevingswet: aanwijzen = beschermen stilte- en natuurgebieden Aangewezen als kernkwaliteiten in Omgevingsvisie/POV
Veiligheid Veilige fysieke leefomgeving	Ja	-	-	Regie VTH Monitoring	Provincie is bevoegd gezag voor Seveso-inrichtingen en RIE-4 bedrijven. Daarnaast is de provincie bevoegd gezag voor de complexe bedrijven (industriële IPPC-bedrijven).
Water Waterkwaliteit Waterkwantiteit	Ja	-	-	Regie Monitoring VTH	Kaderrichtlijn Water Regionaal Waterprogramma Zorgplicht voldoende en schoon (drink)water
Bodem Vitale bodem Bodemverontreinigingen	Ja	Ja	-	Regie Monitoring VTH	Omgevingswet Strategie Bodem en Ondergrond Bevoegd gezag voor alle bodemverontreinigingen die spoedeisend zijn (risico's voor mens, natuur, grondwater) Overgangsrecht Wet bodembescherming (Wbb)
Zeer zorgwekkende stoffen Seveso Afval	Ja	-	-	Regie Monitoring VTH	Omgevingswet (Besluit activiteiten leefomgeving) Bevoegd gezag voor wat in de bodem, lucht en het water komt van Seveso-, RIE-4 en IPPC-bedrijven.
Gezondheid Gezonde fysieke leefomgeving	Nee	Ja	-	Beleid	Omgevingswet Nieuwe NMP (i.o./2025) Coalitieakkoord: Brede Welvaart Omgevingsvisie, 3e ambitie IPO-aandachtspunt
Energie	Nee	-	Ja	Samenwerken	Energieagenda Drenthe
Landbouw	Nee	-	Ja	Samenwerken	Landbouw koersnotitie
Natuur	Nee	-	Ja	Samenwerken	Omgevingswet voor natuur Programma's Natuur
Mobiliteit	Ja	Ja	-	Monitoring VTH	Omgevingswet (zie geluid) Schone Lucht Akkoord Deltaplan
(Circulaire) economie	Nee	-	Ja	Samenwerken	Economische Koers Drenthe Drentse Acquisitie-agenda
Wonen	Nee	-	Ja	Samenwerken	Woonagenda Deltaplan

Drenthe in cijfers

MILIEU

MONITORING

Op dit moment kunnen we nog niet voorzien in een volledig dashboard. Het belang van monitoring wordt in deze milieustrategie onderstreept en verder opgepakt.

LUCHTKWALITEIT (2021)

De gemiddelde concentratie stikstofdioxide in Drenthe in de lucht is **8,1** $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Voor Nederland is dit **14,2** $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De gemiddelde concentratie fijnstof (PM10) in Drenthe is **13,6** $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het Nederlandse gemiddelde ligt op **16,4** $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

BRON: Monitoringsrapportage NSL 2022

De gemiddelde concentraties in Drenthe voldoen aan de wettelijke grenswaarden van de EU. Deze Europese grenswaarden worden in 2030 aangescherpt.

GELUIDHINDER (2021)

Blootstelling geluid kan leiden tot een breed scala aan nadelige gezondheidseffecten. In de woonomgeving gaat het dan om (ernstige) geluidshinder en slaapverstoring. Drenthe heeft te maken met **1.304** ernstig gehinderde personen gedurende het etmaal per jaar en **306** slaapverstoorden gedurende de nacht per jaar.

OMGEVINGSVEILIGHEID (2024)

Drenthe telt **4** Seveso-bedrijven. Dat zijn bedrijven die gevaarlijke stoffen produceren, verwerken, behandelen en/of opslaan. Onder de Omgevingswet vallen ze onder 'complexe bedrijven', evenals IPPC-installaties (installaties waar één of meer activiteiten plaatsvinden uit bijlage 1 van de Europese Richtlijn Industriële Emissies).

GEURHINDER (2024)

Er zijn bij de Omgevingsdienst Drenthe **134** zaken over klachten lucht- of geurhinder afgerond, waarvan 72 zaken van voor 2024 (na-ijleffect van 35%). Het merendeel van de klachten betreft geurhinder.

BODEM (2024)

Op dit moment zijn er in Drenthe **27** locaties waar nog sprake is van bodemverontreiniging met onaanvaardbare risico's. Daar is de sanering of het beheer nog in uitvoering en dat gaat door tot na 2030.

WATER (2024)

De ecologische kwaliteit van het Drentse oppervlaktewater voldoet niet aan de normen Kaderrichtlijn water (KRW). De kwaliteit van het grondwater is op grond van de KRW op orde.

ZKS

We willen inzicht krijgen in de voornaamste ZKS-bronnen in Drenthe, de blootstellingsrisico's en de mogelijke maatregelen. Er is nog weinig kennis van de concentratie en blootstelling aan verschillende stoffen neemt toe.

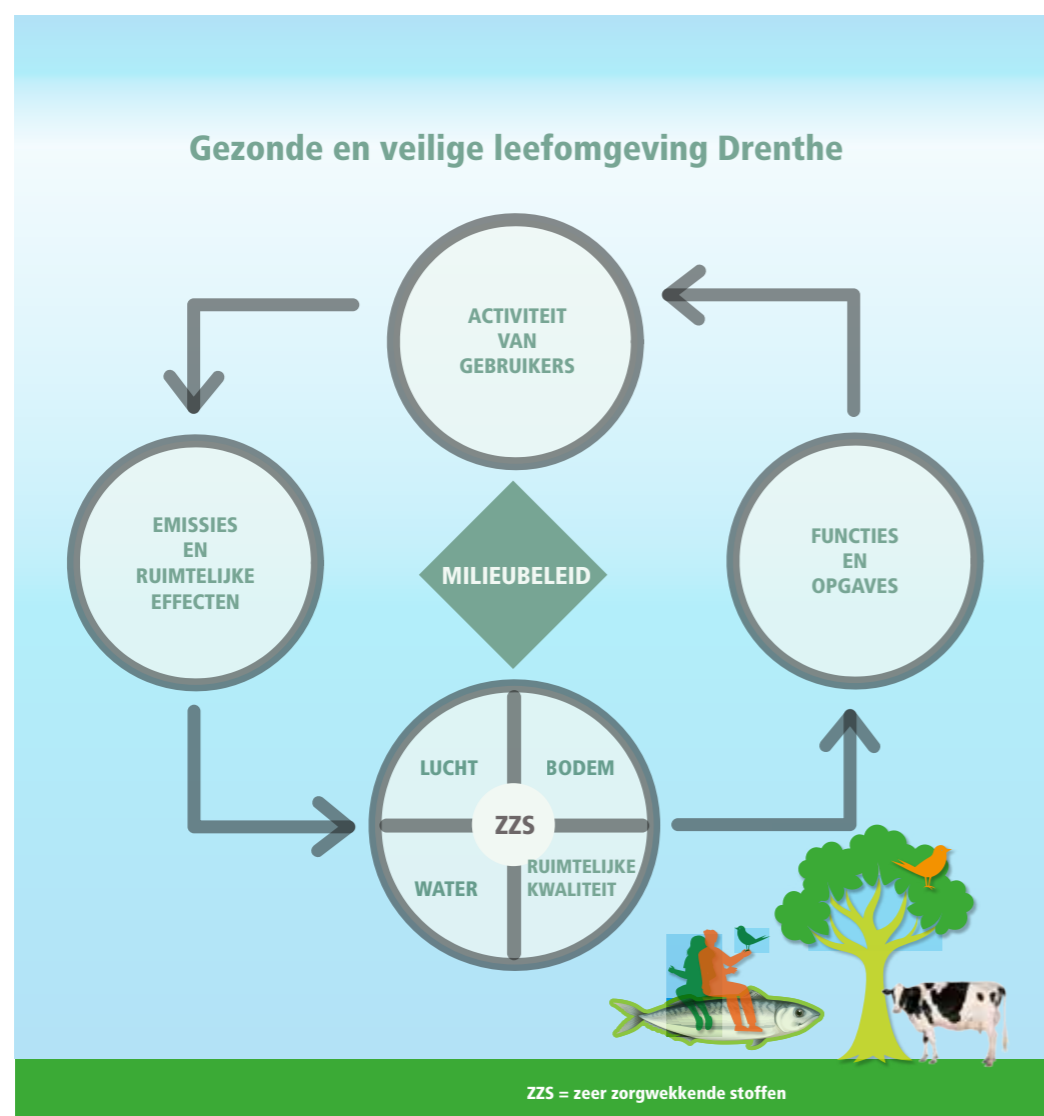
3 Elementen van de gezonde en veilige leefomgeving

Schone lucht, voldoende en schoon water, vitale en klimaatbestendige bodems, stilte en duisternis vormen de basis voor een gezonde en veilige leefomgeving. Zonder de elementen lucht, water en bodem is er zelfs helemaal geen leven meer mogelijk. Deze elementen grijpen bovendien op allerlei manieren op elkaar in. Zij zijn onderdeel van dezelfde kringloop, het is één groot samenhangend systeem. Zo komen verontreinigende stoffen in de lucht vroeg of laat in het water en de bodem terecht. En chemische of niet-afbreekbare stoffen die op het land terechtkomen, belanden in het grondwater en komen over tientallen tot honderden jaren bij drinkwaterwinning weer tevoorschijn. De bodem is de grootste waterbuffer die we hebben. In het licht van klimaatverandering zullen we daar een steeds groter beroep op moeten doen. Maar ook stilte en duisternis als componenten van ruimtelijke kwaliteit zijn van levensbelang voor mens, dier en natuur. Vanuit systeemdenken is het dus logisch om deze elementen in samenhang op te pakken. Daar gaan we in de uitvoering mee aan de slag. Voor de overzichtelijkheid beschrijven we ze hieronder wel los van elkaar en uiteraard in relatie tot milieu: wat houdt het in, wat vraagt aandacht, wat vinden we belangrijk en wat gaan we doen? Alleen voor de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) doen we dat anders, omdat deze stoffen in hun gedrag vaak geen onderscheid tussen lucht, water en bodem maken. Hiervoor hebben we de bijbehorende doelen, aanpak en impact al wel gebundeld.

De genoemde elementen spelen bij veel verschillende opgaven een rol. Dat hebben we weergegeven in een schema (pagina 43). Wat we vervolgens per opgave willen doen, is zeer uiteenlopend. In dit deel concentreren we ons op de aanpak van het integrale thema gezondheid.

3.1 LUCHT

Allerlei menselijke activiteiten in de fysieke leefomgeving kunnen luchtverontreiniging veroorzaken, zowel buiten als binnen. Dat kan schadelijk zijn voor de gezondheid van mensen en voor de natuur. De Omgevingswet voorziet in regels en instrumentarium om de luchtkwaliteit te beschermen. De concentraties van luchtverontreinigende stoffen liggen in Drenthe beneden de wettelijke grenswaarden van de Europese Unie. Vanaf 2030 gelden scherpe normen en het is nog onduidelijk of de luchtkwaliteit van Drenthe hieraan voldoet. Het thema Lucht heeft betrekking op geur en luchtkwaliteit, ondergebracht in het Schone Lucht Akkoord.

3.1.1 Geur

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de verantwoordelijkheid voor geurbeleid verschoven van het Rijk naar provincies en gemeenten. Een serieuze aangelegenheid, want we hebben in Drenthe op meerdere plekken te maken met het probleem van geuroverlast door industrie en agrarische bedrijven. Geuroverlast is een indicator voor luchtverontreiniging en daarmee een belangrijk gezondheidsrisico.

Sinds augustus 2024 bestaat er voor geurbeoordeling geen geldige landelijke methode meer. Dit houdt verband met het intrekken van de methode NVN 2818 Geurkwaliteit. Het bleek namelijk dat deze methode onbetrouwbaar was om de mate van onaangenaamheid van een geur – in vaktaal hedonische waarden genoemd – vast te stellen. Gevolg van deze intrekking is dat het de bevoegde gezagen nu ontbreekt aan middelen en handvatten om vergunningaanvragen te beoordelen en monitoring uit te voeren in relatie tot geurhinder.

We hebben behoefte aan een actueel en volledig kader voor toetsing, afweging en sturing. Eerst moeten we zorgen dat we de bestaande lokale geurbelasting volledig in beeld krijgen. Vervolgens schatten we risico's in, beoordelen we of aan de vergunning wordt voldaan en, in geval van een nieuwe vergunningaanvraag, of de extra geurbelasting inpasbaar is. Wij gaan uit van geurnormen die recht doen aan de bescherming van de gezondheid van onze inwoners. Een belangrijk aandachtspunt is de cumulatie van geur; de optelsom van geur uit verschillende geurbronnen.

LUCHT – GEUR

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Vaststellen van een geurbeoordelingskader en geurnormen. • Samenwerking met gemeenten: samenhang gemeentelijk en provinciaal beleid. • Minder geuroverlast en klachten.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • 2025: vastgesteld geurbeleid. • In gesprek gaan met gemeenten en ondersteuning bieden bij het goed opnemen van geur in hun omgevingsplannen. • Verbetering van samenwerking in de omgevingstafel.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe geurnormen en -waarden. • Zorgen voor eenvoudige uitvoering VTH.

3.1.2 Luchtkwaliteit en Schone Lucht Akkoord

Luchtkwaliteit is nauw verbonden met mobiliteit, energiegebruik, industrie en landbouw. Een slechte luchtkwaliteit kan tot gezondheidsklachten leiden. Bronnen zijn bijvoorbeeld verkeer, biomassacentrales, mestvergisters en agrarische of industriële bedrijven. Houtstook is ook zo'n bron. Dat is weliswaar in de eerste plaats een gemeentelijk vraagstuk, maar aangezien houtstook verantwoordelijk is voor bijna een kwart van de fijnstofuitstoot in Nederland² raakt dit aan de zorgplicht en verantwoordelijkheid van de provincie voor de bescherming van een gezonde leefomgeving. Bovendien hebben wij en onze omgevingsdiensten deskundigheid in huis waarmee we gemeenten van dienst kunnen zijn.

In Drenthe willen we behouden wat goed is en verbeteren waar dat nodig is. Om die reden hebben we begin 2020 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend: Rijk, provincies en ruim honderd gemeenten hebben met elkaar afgesproken om via maatregelen te komen tot een permanente verbetering van de luchtkwaliteit, en daarmee tot gezondheidswinst voor iedereen. Het streven is om in 2030 te voldoen aan de in 2005 door de Wereldgezondheidsorganisatie geadviseerde normen voor stikstofdioxide en fijnstof. De komende jaren staan in het teken van uitvoering van de SLA-maatregelen en monitoring van de luchtkwaliteit.

In Drenthe leggen we met SLA-maatregelen de focus op vermindering van luchtvervuiling afkomstig van verkeer, industrie, mobiele werktuigen en landbouw. Voorbeelden van maatregelen zijn het stimuleren van elektrisch vervoer en fietsen, mobiele voertuigen met lage emissies, verbetering van de luchtkwaliteit in woonwijken en ondersteuning van een duurzame landbouwpraktijk. Daarnaast nemen we de communicatie over luchtkwaliteit voor onze rekening, bijvoorbeeld wanneer sprake is van smog- of houtstookalerts. Om luchtkwaliteit beter in beeld te krijgen, gaan we het landelijke systeem CIMLK (centraal instrument monitoring luchtkwaliteit) vullen met verkeersdata uit Drenthe.

² Bron: RIVM 'Een betere gezondheid door schone lucht – Effect van houtstook op luchtkwaliteit en gezondheid', november 2023.

LUCHT – LUCHTKWALITEIT

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Voldoen aan de doelen van het SLA in 2030. • Gemeenten stimuleren om het SLA te ondertekenen. • Voorsorteren op strengere luchtkwaliteitsnormen die vanuit de EU komen. • Een goed gevuld CIMLK. • Geen normopvulling tot aan strengere normen in 2030-2050.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van SLA-maatregelen. • (Aan)vullen CIMLK in 2025, 2027 en 2029 met verkeersdata. • Bewustwording van thema houtstook en hierover in gesprek gaan met gemeenten en GGD. Op grond daarvan een plan maken voor houtstook in Drenthe.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Goede verankering van het SLA-onderdeel Industrie geeft Omgevingsdienst Drenthe en Omgevingsdienst Groningen handvatten voor uitvoering.

3.2 WATER

In Drenthe werken we toe naar een klimaat robuust water- en bodemsysteem. Daarbij gaan we uit van het principe water en bodem sturend. Met watersysteem bedoelen we het hele stelsel van natuurlijke en door de mens gegraven waterlopen en het onderliggende grondwatersysteem. Een klimaatrobuust water- en bodemsysteem beschermt zo goed mogelijk tegen wateroverlast en droogte, voorziet in voldoende schoon water voor drinkwater, landbouw, natuur en industrie, een schone vruchtbare bodem en een duurzaam en veilig gebruik en beheer van de (diepe) ondergrond.

3.2.1 Grond- en oppervlaktewater – kwantiteit en kwaliteit

De waterkwaliteit van het Drentse oppervlaktewater verbetert langzaam, maar voldoet nog niet aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (status 2023). Soms ligt de oorzaak in een beperkt aantal stoffen die nog niet aan de gestelde normen voldoen, en soms zijn aanvullende maatregelen op de locatie nodig. Ook heeft het watersysteem na herinrichting tijd nodig om zich te herstellen voordat kenmerkende soorten zich weer in het watersysteem vestigen. De waterschappen hebben in hun beheerplan aangegeven welke maatregelen nog worden uitgevoerd voor 2027, variërend van vistrappen, natuurvriendelijke oevers en hermeandering van beeklopen tot aanpassing van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Allerlei ontwikkelingen, zoals klimaatverandering en milieuverontreiniging, zetten de kwantiteit en kwaliteit van het Drentse water onder druk. De toestand van onze grondwaterlichamen is volgens de systematiek van de KRW als goed beoordeeld. Maar lokaal kan dat afwijken: zo is de grondwaterstand in een aantal Natura 2000-gebieden te laag. Conform de beheerplannen moeten hier nog extra maatregelen worden getroffen. De zorgen over de kwaliteit van het grondwater bij drinkwaterwinningen nemen toe door diverse vormen van verontreiniging: nitraten, gewasbeschermingsmiddelen, indirecte lozingen, stoffen afkomstig uit huishoudens en industrie. Dit verlangt een steeds grotere inspanning om te zorgen dat opgepompt water aan de drinkwaternorm voldoet; dit terwijl de KRW stelt dat de zuiveringsinspanning juist moet worden verminderd. Maatregelen zijn nodig om te voorkomen dat de toestand verslechtert. Elke zes jaar wordt per drinkwaterwinning een gebiedsdossier opgesteld met daarin de noodzakelijke maatregelen. Niet alleen regionale maatregelen, maar ook rijksmaatregelen dragen bij aan realisatie van KRW-doelen, waaronder maatregelen uit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn.

In aanloop naar de invoering van de Omgevingswet is voor Drenthe het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 opgesteld. Samen met de regels uit de Omgevingsverordening vormt dit programma het Drentse waterbeleid van de komende jaren, waarmee het tegelijk sturend is voor ons milieubeleid. Het Regionaal Waterprogramma heeft

betrekking op de inzet die Drenthe pleegt om uitvoering te geven aan Europese richtlijnen, zoals de KRW, Grond- en Drinkwaterrichtlijnen en richtlijnen voor overstromingsrisico's en zwemwater.

WATER – KWANTITEIT EN KWALITEIT GROND- EN OPPERVLAKTEWATER

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Zie Strategie Bodem & Ondergrond en wateropgaven. • Reductie van emissies en (indirecte) lozingen van o.a. ZZS.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Directe en indirecte lozingen toetsen op grond van milieuvergunningen.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Extra controles met gemeenten en waterschappen afstemmen. • De NVWA is bevoegd tot toezicht en handhaving waar het over gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden gaat.

3.3 BODEM

De voorgaande paragraaf over water begonnen we met te vermelden dat we in Drenthe toewerken naar een robuust water- en bodemsysteem, op basis van het principe water en bodem sturend. Bij een robuust bodemsysteem is sprake van balans tussen hoe we de bodem gebruiken en wat de bodem aankan. Het gaat dan bijvoorbeeld om landbouw, infrastructuur, grondstoffenwinning, zuinig omgaan met beschikbare ruimte, mijnbouw en het zoveel mogelijk tegengaan van verontreinigingen. Op diverse vlakken raakt het thema bodem daarmee aan de gezonde en veilige leefomgeving.

3.3.1 Vitale bodem

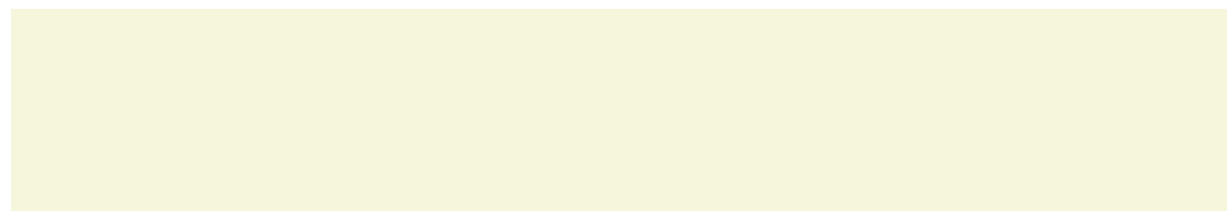
De bodem is een traag systeem. In het heden hebben we te maken met effecten van menselijk handelen in het verleden, bijvoorbeeld (chemische) verontreinigingen of bodemverdichting. Het opbouwen of herstellen van een vitale bodem is een langdurig proces, daar gaan generaties overheen. In de afgelopen decennia zijn veel bodemsaneringen uitgevoerd en is de depositie van schadelijke stoffen op de bodem al aanzienlijk verminderd, maar we lopen ook nog regelmatig tegen nieuwe verontreinigingen aan zoals zeer zorgwekkende stoffen waaronder PFAS.

Een vitale bodem is een bodem waarin de chemische, biologische en fysische kwaliteit op orde is (zie kadertekst). Goede zorg voor de bodem is om meerdere redenen belangrijk. Niet alleen omdat de bodem aan onze veiligheid en gezondheid raakt, maar ook omdat de bodem kan bijdragen aan de grote opgaven waar we als samenleving voor staan: energietransitie, landbouwtransitie, circulaire economie, herstel van biodiversiteit en klimaatverandering. In aanloop naar de Omgevingswet hebben we in Drenthe de Strategie Bodem & Ondergrond (2021) opgesteld, die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen waarbij duurzaam gebruik en beheer van bodem en ondergrond wenselijk is. De Omgevingswet en deze strategie zijn leidend voor onze milieuovertuigingen.

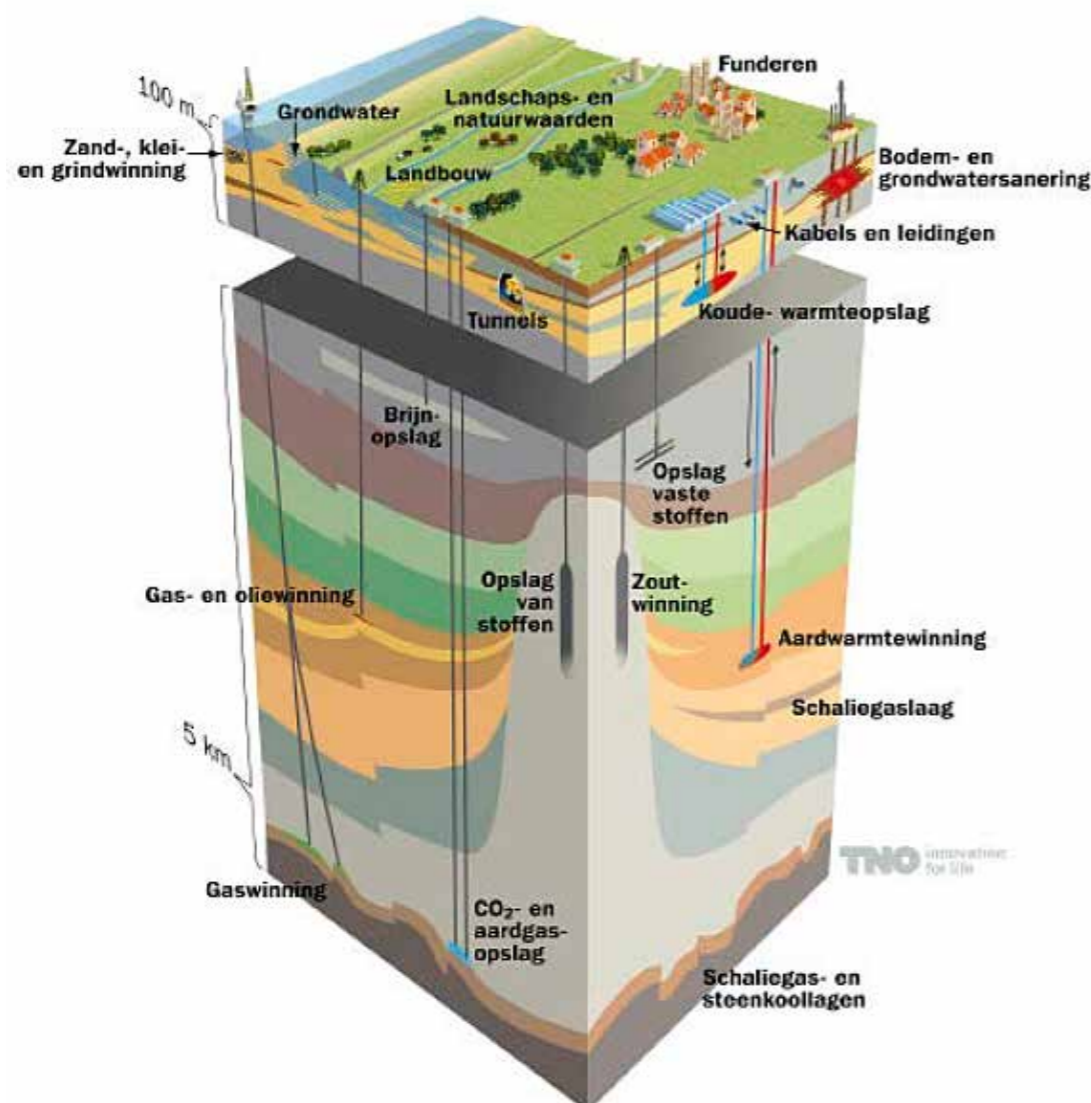
Met de Drentse gemeenten en Omgevingsdienst Drenthe ontwikkelen wij een aanpak voor de raakvlakken tussen milieuovertuigingen en bodem. Die aanpak heeft onder meer betrekking op het opstellen van beleid en regelgeving, de rol van Omgevingsdienst Drenthe en de samenwerking bij toekomstige opgaven op het gebied van milieu, bodem en water/ grondwater. Het kan gaan over thema's als circulair (zie ook bijlage, waarin circulair als aparte opgave is beschreven), grondstoffen, afvalketens en reststromen. De Strategie Bodem & Ondergrond vertalen we naar operationele doelen, onze rol, het instrumentarium en een uitvoeringsagenda. De aanpak van de fysische en biologische kwaliteit van de bodem vindt vanuit die uitvoeringsagenda plaats.

Milieu-doelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Zie Strategie Bodem & Ondergrond.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • In kaart brengen van acties en aandachtspunten uit de Strategie Bodem & Ondergrond die een relatie hebben met milieutaken.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Aandachtspunten: ongewone voorvallen, zeer zorgwekkende stoffen en PFAS, circulaire economie, grondstromen en ketentoezicht.

Bodemsysteem en gebruiksmogelijkheden

3.3.2 Saneringen en preventie

In de jaren tachtig van de vorige eeuw zijn we ons er in Nederland van bewust geworden dat diverse 'persistente en langzaam afbreekbare afvalstoffen' die we in de bodem brengen, daar nauwelijks afbreken. Ze hopen zich op en verontreinigen het grondwater. Het besef dat dit risico's voor mens, dier en natuur met zich mee kan brengen, was aanleiding tot de start van een omvangrijke landelijke saneringsoperatie. Deze operatie is nu bijna afgerond. De belangrijkste problemen zijn aangepakt, nu gaat de beheerfase van start.

De sanering is als eerste ter hand genomen op locaties waar de verontreiniging ernstig was. De bodem op deze spoedlocaties is schoner geworden, maar er zijn nog wel kleinere restverontreinigingen aanwezig. Die brengen echter geen onaanvaardbare risico's voor verspreiding of voor de volksgezondheid met zich mee. Daarom geldt daar geen saneringsplicht op grond van de (inmiddels in de Omgevingswet geïntegreerde) Wet bodembescherming (Wbb). Zodra sprake is van activiteit op zulke locaties, wordt de bodemverontreiniging aangepakt. Spoedlocaties vallen nog wel onder de Wbb (overgangsrecht). Op dit moment zijn er in Drenthe nog 27 locaties waar wél sprake is van onaanvaardbare risico's³. Daar is de sanering of het beheer nog in uitvoering en dat gaat door tot na 2030.

Een andere vorm van bodemverontreiniging zijn illegale dumpingen van afval van drugslabs. Ook in Drenthe hebben we hiermee te maken. Hiervoor zijn wij geen bevoegd gezag, maar we geven wel subsidie aan gemeenten, omgevingsdiensten, waterschappen, terreinbeherende organisaties en andere grondeigenaren voor verwijdering van drugsafval.

In de huidige Omgevingsvisie Drenthe zijn met betrekking tot bodemverontreiniging drie strategische doelen benoemd:

- 1 Opheffen en voorkomen van risico's op locaties waar historische bodemverontreiniging (inclusief grondwater) leidt of kan leiden tot onaanvaardbare risico's.
- 2 Opheffen van aantasting van de bodemkwaliteit door verontreinigingen.
- 3 Voorkomen van aantasting van de bodemkwaliteit door nieuwe verontreinigingen.

BODEM – SANERING EN PREVENTIE

Milieu-doelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Zie Strategie Bodem & Ondergrond.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in bodemverontreiniging binnen inrichtingen. • Inzicht in lozingen (waterschap is bevoegd gezag). • Actualiteit van vergunningen. • Activiteiten binnen milieulocaties zonder vergunning. • Ketentoezicht afval en grondstromen. • Grip op drugslabs en -dumpingen (provincie geen bevoegd gezag). • Verdere aanpak spoedlocaties. • Beheer overige historische verontreinigingen.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van uitkomsten acties 2024-2027. • Bodemsanering binnen grondwaterbeschermingsgebieden moeten op basis van de POV aan strengere eisen voldoen.

³ Bron: Provincie Drenthe, Strategie Bodem & Ondergrond, 2021.

3.4 STILTE EN DUISTERNIS

De missie van de Omgevingsvisie Drenthe 2022 is 'het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten.' Onder de Drentse kernkwaliteiten worden landschap, cultuurhistorische waarden, archeologische waarden, aardkundig erfgoed, natuur, stilte en duisternis verstaan. De kernkwaliteiten stilte en duisternis vallen onder deze milieustrategie.

3.4.1 Geluid

Elke vijf jaar formuleren wij een Actieplan omgevingslawaaï provinciale wegen om het woon- en leefklimaat langs provinciale wegen in Drenthe te verbeteren en te beschermen. Hiermee geven we invulling aan de verplichting uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaaï. Het Actieplan volgt op de door GS vastgestelde EU-Geluidbelastingkaart 2021. Op deze kaart is de actuele situatie te zien van de geluidshinder door wegverkeer op onze provinciale wegen met meer dan 8.000 motorvoertuigen per dag. Op basis van deze kaart bepalen we in het Actieplan 2024-2028 in hoeverre maatregelen mogelijk zijn om de ergste geluidshinder te verminderen of op te lossen.

Om onbeheerste groei van geluid langs provinciale wegen te voorkomen, moeten we in 2026 zogenaamde Geluid-productieplafonds (GPP's) vaststellen. Deze maximale geluidsniveaus worden berekend op basis van data zoals verkeersintensiteiten, snelheden en wegdekverhardingen. Binnen een geluidproductieplafond is ruimte voor 1,5 dB groei. De ontwikkeling van het geluid rond provinciale wegen wordt vervolgens elk jaar gemonitord.

RUIMTELIJKE KWALITEIT – GELUID

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Voorkomen van geluidhinder en reductie van (klachten over) gebruiksoverlast. • Alle provinciale wegen betrekken en terugdringen van geluidsoverlast langs provinciale wegen.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • 2024/2025: vaststellen en daarna uitvoeren van het Actieplan omgevingslawaaï provinciale wegen. • Voor 1 januari 2027 vaststellen van geluidproductieplafonds langs provinciale wegen en jaarlijkse monitoring daarvan. • Overzicht maken van klachten over geluid in Drenthe en analyseren van type, oorzaak en omvang. • Afstemming bij planvorming en in een vroeg stadium de milieu-impact in beeld brengen.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Actie ondernemen bij dreigende overschrijdingen. Dit is een taak van Omgevingsdienst Drenthe en de provincie als het gaat om de geluidreductieplafonds..

3.4.2 Stilte

Op veel plekken in Drenthe kan nog stilte worden ervaren. Stilte is van levensbelang voor de natuur. Voor dieren is het bijvoorbeeld voorwaarde om te kunnen communiceren en jagen. Stilte in de natuur is nodig voor behoud van de biodiversiteit, herstel van natuurlijke habitats en het welzijn van de mens die rust zoekt in de natuur.

We hebben in Drenthe twaalf stiltegebieden aangewezen: milieubeschermingsgebieden waar de geluidsbelasting door menselijke activiteiten zodanig laag is dat natuurlijke geluiden niet of nauwelijks worden verstoord. Stiltegebieden en de bijbehorende beschermingsregels zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Deze verordening biedt tevens de mogelijkheid om een ontheffing te verlenen voor evenementen.

Vanuit de Omgevingswet hebben we de taak om geluidshinder in stiltegebieden te voorkomen en te beperken. Wij zetten in op bescherming van stilte in de stiltegebieden en de monitoring daarvan. Een aandachtspunt daarbij zijn de randen van deze stiltegebieden. Te denken valt bijvoorbeeld aan het opnemen van geluidswaarden in de gemeentelijke omgevingsplannen, in relatie tot beleid voor vergunningverlening. Vanuit de evaluatie Kernkwaliteiten worden hiertoe nog aanbevelingen gedaan.

RUIMTELIJKE KWALITEIT – STILTE

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Behouden en beschermen van stiltegebieden. • Actief toezicht houden in stiltegebieden.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeken en verankeren van onze rol, verantwoordelijkheid en reikwijdte ten aanzien van stiltegebieden. • Per stiltegebied een conserverings- en ontwikkelingsplan opstellen dat doorwerking krijgt in relevante beleidsthema's en in monitoring en evaluatie. • Via plantoetsing gemeenten adviseren over stilte als onderdeel van de kernkwaliteit rust. • Actiever communiceren over stiltegebieden en het belang ervan in relatie tot gezondheid.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Meer toezichtcapaciteit.

3.4.3 Duisternis en licht

Mensen, dieren en planten kunnen niet zonder licht, maar ook niet zonder duisternis. Onze biologische klok is erop afgestemd. Meer dan de helft van de dieren leeft 's nachts. In de avond en nacht daalt de temperatuur en neemt de luchtvochtigheid toe. Allerlei soorten komen tevoorschijn, bijvoorbeeld nachtvlinders, wormen, spinnen en slakken. Daar komen op hun beurt uilen, muizen, vleermuizen en andere zoogdieren op af. Ook voor vogels die 's nachts trekken, is duisternis belangrijk. Kunstlicht kan ertoe leiden dat ze gedesoriënteerd raken.

In Drenthe willen we ten aanzien van duisternis de hoogste bescherming bieden aan de veertien Natura 2000-gebieden en de drie Nationale Parken Dwingelderveld, Drents-Friese Wold en Drentsche Aa. De voornaamste bronnen van licht-hinder vallen onder de bevoegdheid van gemeenten, bijvoorbeeld openbare verlichting, open melkstallen, sportveldverlichting en reclameverlichting.

RUIMTELIJKE KWALITEIT – DUISTERNIS

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Behoud van duisternis in Natura 2000- en stiltegebieden.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Wijze van monitoren duisternis in Drenthe opnemen in monitoringsplan. • Via plantoetsing gemeenten adviseren over duisternis als onderdeel van de kernkwaliteit rust. • Samen met Drentse gemeenten onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om lichthinder terug te dringen en duisternis te bevorderen. • Optie: blauwdruk milieuregels voor lichthinder ter overname door gemeenten, onder regie van provincie. • Licht en duisternis in relatie tot omgevingsveiligheid.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Goede interne afspraken maken met andere thema's. • Relatie leggen met het lopende evaluatietraject Kernkwaliteiten.

3.5 ZEER ZORGWEKKENDE STOFFEN IN LUCHT, BODEM EN WATER

Met 'zeer zorgwekkende stoffen', afgekort als ZZS, worden chemische stoffen aangeduid die gevaarlijk zijn voor mens en milieu, bijvoorbeeld omdat ze brandbaar, explosief of kankerverwekkend zijn of de voortplanting verstoren. Een bekend voorbeeld van ZZS zijn PFAS-houdende stoffen die onder andere worden gebruikt in regenkleding, pannen met een antiaanbaklaag en gewasbeschermingsmiddelen. Andere voorbeelden zijn kwik, lood, benzeen, formaldehyde, vinylchloride en chroom. Mensen kunnen met ZZS in contact komen via lucht, water en bodem, maar ook op hun werk of via hun eten. Om een gezonde en veilige leefomgeving te kunnen waarborgen, is het nodig dat risicogebieden zo zijn ingericht dat mensen bij een ongeval met gevaarlijke stoffen voldoende zijn beschermd tegen de gevaren van een brand, een explosie of een gifvolk. Niet alleen veiligheid en gezondheid zijn in het geding, maar ook infrastructuur waar de samenleving op draait, zoals elektriciteit, toegang tot internet, drinkwater en betalingsverkeer. Een extra aandachtspunt in relatie tot ZZS is klimaatadaptatie en -mitigatie.

We kiezen voor een proactieve opstelling; we acteren niet alleen wanneer er iets ergs gebeurt. Dat begint ermee dat we inzicht willen krijgen in de voornaamste ZZS-bronnen in Drenthe, de blootstellingsrisico's en de mogelijke maatregelen. In het verlengde daarvan stimuleren we gemeenten om dit te inventariseren bij bedrijven waar zij bevoegd gezag zijn. Samen met kennispartners, zoals de GGD en het RIVM, gaan we werken aan kennisontwikkeling rond ZZS. Beheersing en vermindering van risico's van ZZS begint met het voldoen aan wet- en regelgeving, monitoring van de aanwezigheid van deze stoffen en bevordering van schonere technologieën in de industrie. Daarnaast is het van belang dat maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat ZZS in grond- en oppervlaktewater of de bodem terechtkomen. Ook hier moet het principe 'water en bodem sturend' het uitgangspunt zijn. Bij water is veel te doen over indirecte lozingen: lozing van afvalwater op de riolering.

Een gegeven waar we mee te maken hebben is dat er milieutechnisch en wettelijk meer is toegestaan dan wat inwoners soms acceptabel vinden. Met andere woorden: voor de samenleving is de grens vaak eerder bereikt en dat resulteert vervolgens in klachten en meldingen of protest. Andere zaken die (landelijk) spelen en aandacht vragen van alle ketenpartners:

- Bij de toelating van middelen wordt vaak onvoldoende gekeken naar langetermijneffecten (zoals bij asbest en PFAS).
- Er wordt nog onvoldoende rekening gehouden met stapeling van effecten.
- Er is nog onvoldoende aandacht voor ophoping van persistente stoffen.

Bedrijven dienen te voldoen aan de regels voor ZZS (Besluit activiteiten leefomgeving). Op deze bedrijven rust de plicht om het bestuur elke vijf jaar te informeren over emissies naar water en lucht en over mogelijkheden om deze emissies te beperken. Daartoe moeten zij zogeheten vermijdings- en reductieprogramma's opstellen, die GS beoordeelt voor de bedrijven waarvoor GS bevoegd zijn. Ten aanzien van lucht geldt een immissiewaarde die niet mag worden overschreden (ter info: emissie is de hoeveelheid verontreinigende stoffen die uit een bron komt. Immissie heeft betrekking op verontreinigende stoffen die zich via de lucht verspreiden en die een belasting op de woon- en leefomgeving vormen). In geval van emissie naar water worden bij toetsing van een vergunningaanvraag de Algemene BeoordelingsMethodiek en het Handboek Immissietoets toegepast om te bepalen of de betreffende lozing kan worden toegestaan.

Een ander aandachtspunt met betrekking tot ZZS is dat sommige onderwerpen, bijvoorbeeld PFAS en gewasbeschermingsmiddelen, tussen wal en schip vallen bij Rijk, provincie en gemeenten. Zulke onderwerpen moeten ergens worden belegd.

ZEER ZORGWEKKENDE STOFFEN

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wet- en regelgeving. • Bevorderen schonere technologieën in de industrie. • Minder emissies en immissies van ZZS. • Inzicht in ZZS in Drenthe die te reduceren zijn of te vervangen.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis over ZZS op orde brengen en houden. • Kennisdeling met o.a. GGD en RIVM. • Intensivering van monitoring van aanwezigheid van ZZS in Drentse meetnetten. Een plan hiervoor opstellen. • Lobby opstellen om de indieningsvereisten in de Omgevingsregeling voor vergunning uit te breiden, zodat aanvragers de benodigde informatie over ZZS moeten aandragen. • Duidelijkheid krijgen over indirecte lozingen. • Afspraken maken over aanpak en gebruik van pZZS (potentieel zeer zorgwekkende stoffen) en de verantwoordelijkheid van bedrijven.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Betere vergunningtoetsing en betere invulling van de minimalisatieverplichting die geldt voor bedrijven die ZZS naar de lucht uitstoten. • Kennisbevordering over ZZS om het VTH-proces te verbeteren.

3.6 GEZONDHEID

De primaire verantwoordelijkheid voor gezondheid ligt bij de gemeenten in samenwerking met de GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst). We hebben een regulerende en stimulerende rol op basis van de provinciale bevoegdheid en verantwoordelijkheid ten aanzien van gezondheidseffecten door luchtverontreiniging, geur en (laagfrequent) geluid. We hadden een Actieplan omgevingslawaaier provinciale wegen 2019-2023 (dat voor eind 2024 is geactualiseerd), en het Schone Lucht Akkoord, maar nu gaan we meer integraal sturen op een gezonde leefomgeving. We doen dat vanuit de raakvlakken met de Sociale Agenda, economie, klimaatadaptatie, landbouw, wonen en energie en passen daarbij de brede welvaart als leidend principe toe. Daarnaast gaan we ons meer richten op de gebiedsgerichte coördinatie van taken van gemeenten en waterschappen die betrekking hebben op de gezonde leefomgeving. Dat is ook wat de Omgevingswet van ons verlangt.

GEZONDHEID

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> Iedereen heeft recht op een gezonde leefomgeving; een omgeving die zo gezond mogelijk is en die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. Beschermen en bijdragen aan de verbetering van de gezondheid voor mens, dier en plant en versterken van biodiversiteit. Meer inzicht krijgen in de gezondheid in Drenthe in relatie tot milieukwaliteit. Beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving binnen het wettelijk kader van de Omgevingswet ter bevordering van de gezondheid. Uitvoering van geldende wet- en regelgeving.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> De definitie van gezondheid, provinciaal belang, rolkeuze en gezondheidsdoelen vanuit milieu vastleggen. Bij relevante provinciale of bovenlokale plannen voortaan ook naar de gezondheidseffecten kijken. Milieunormen voor de fysieke leefomgeving in een bredere gezondheidscontext plaatsen, want ook als aan normen wordt voldaan, kunnen negatieve gezondheidseffecten optreden.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> Meedenken over beleidsvoorstel gezondheid. Aandacht voor hot spots (stapeling van milieubelasting en hinder) en clean spots (weinig stapeling).

3.7 SAMENHANG MET ANDERE PROVINCIALE BELEIDSOPGAVEN

Negen provinciale beleidsopgaven hebben een directe relatie met de fysieke leefomgeving: gezondheid, omgevingsveiligheid, klimaatadaptatie, energietransitie, (circulaire) economie, toekomstgerichte landbouw, mobiliteit, natuur en wonen. Daarnaast is er een relatie met opgaven zoals de Economische Koers, de Drentse Acquisitie-agenda en de Sociale Agenda. Het is nodig dat we de milieugevolgen van opgaven vroegtijdig en volledig in beeld hebben. En omdat de opgaven vaak op elkaar ingrijpen, is het belangrijk dat ze zoveel mogelijk in samenhang worden opgepakt en dat er op grond van een objectieve weging keuzes worden gemaakt. In onderstaande tabel is te zien welke opgaven met welke hiervoor beschreven thema's samenhangen.

Thema's/ Opgaven	Gezondheid	Omgevings- veiligheid	Klimaat- adaptatie	Energie- transitie	(Circulaire) economie	Landbouw	Mobiliteit	Natuur	Wonen
Lucht - geur	X			X	X	X	X		X
Lucht - SLA	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Water	X	X	X		X	X	X	X	X
Bodem - vitale bodem	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bodem - saneringen	X	X							X
Ruimtelijke kwaliteit - geluid	X	X		X	X	X	X	X	X
Ruimtelijke kwaliteit - stilte	X				X		X	X	X
Ruimtelijke kwaliteit - duisternis				X	X	X	X	X	X
Zeer zorgwekkende stoffen	X	X			X	X	X	X	X

Samenhang thema's en opgaven

4 Basis op orde in 2027

Een deel van ons milieubeleid heeft betrekking op taken en rollen die we al hadden. Dat deel wordt gewoon voortgezet. Het gaat in de eerste plaats om de uitvoering van VTH (vergunningverlening, toezicht, handhaving) door Omgevingsdienst Drenthe. De afgelopen periode is gewerkt aan een geactualiseerde Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2026-2029. Vaststelling van deze strategie door de colleges van de Drentse gemeenten en de provincie vindt naar verwachting najaar 2025 plaats. De uitvoering van de milieustrategie zal aan de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie worden getoetst. Daarnaast houden we ons bezig met mer-procedures (milieueffectrapportages), Interbestuurlijk Toezicht (IBT), (juridische) advisering en beleidsontwikkeling.

Ook kennisdeling met gemeenten en andere stakeholders en bevordering van bewustzijn vallen onder onze reguliere taken. Door gebrek aan capaciteit is daar tot op heden weinig invulling aangegeven, maar het is gezien de toenemende complexiteit wel wenselijk. De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige veranderingen en verbreding van taken met zich mee voor onze milieuproducten en uitvoeringsdiensten. We zijn daar niet van de ene op de andere dag klaar voor. Daarom zorgen we eerst dat de basis op orde komt. Dat doen we stap voor stap, volgens een groeimodel. Samen met onze stakeholders geven we de komende drie jaar uitwerking aan de randvoorwaarden, actie- en aandachtspunten. Hieronder beschrijven we de belangrijkste.

4.1 WERKEN MET EEN SLUITENDE BELEIDSCYCLUS

De Omgevingswet verplicht ons om te werken met een gesloten beleidscyclus, volgende de methodiek Big 8 (zie plaatje hieronder). Hiermee kunnen we de effectiviteit van ons beleid meten, waarborgen en bijsturen. Big 8 werkt met twee cycli: de strategische/beleidsvormende cyclus waar wij als bevoegd gezag voor verantwoordelijk zijn en de operationele/uitvoerende cyclus waar zowel de omgevingsdienst als het bevoegd gezag voor verantwoordelijk zijn.

In het Big 8-model wordt de milieustrategie vertaald naar operationeel beleid. De uitvoering levert weer input voor beleid op. Essentiële tussenstappen zijn een goede voorbereiding van de uitvoering, monitoring van resultaten, rapportage & evaluatie. Planning & control staat in het hart; dat heeft betrekking op de toewijzing van capaciteit en financiële middelen. Deze methode biedt handvatten voor het nog scherper formuleren van taken, rollen en verantwoordelijkheden, en brengt een andere manier van werken met zich mee die we ons eigen moeten maken. Zie ook: <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/de-omgevingsvisie-2-0-werken-met-de-beleidscyclus/>.

BASIS OP ORDE – WERKEN MET EEN SLUITENDE BELEIDSCYCLUS

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving, voldoen aan de Omgevingswet. • Inzicht krijgen in de effecten van onze inspanningen.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken methode voor sluiten beleidscyclus en deze invoeren voor milieubeleid in Drenthe.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Werken in lijn met de gekozen methodiek.

4.2 EFFECTEN METEN DOOR UITBREIDING VAN MONITORING

In Drenthe doen we op verschillende milieuterreinen al aan monitoring, bijvoorbeeld voor geluidsbelasting bij provinciale wegen, voor luchtkwaliteit met betrekking tot fijnstof en stikstofdioxide en voor bodem- en (grond)waterkwaliteit. Samen geven deze metingen nog geen compleet en samenhangend beeld van de hoofdthema's van milieu: lucht, water, bodem, stilte en duisternis. Er is behoefte aan een monitoringplan om beter te kunnen volgen hoe Drenthe zich op milieugebied ontwikkelt en om te kunnen bepalen of onze maatregelen het gewenste effect hebben. In dat plan zal ook aandacht zijn voor het feit dat monitoring en de openbaarmaking van de gegevens bijdragen aan de transparantie van ons als overheid.

Een ingewikkelde, maar belangrijke vraag in dat verband is hoe de kwaliteitsontwikkeling van de fysieke leefomgeving zich laat monitoren. Er is tenslotte sprake van nauwe verwevenheid met andere beleidsterreinen en opgaven. Op grond waarvan kunnen we zorgvuldig uitspraken doen over de stand van zaken rond gezondheid en veiligheid? Kan Brede Welvaart hier als kapstok dienen? In aanloop naar het opstellen van een monitoringplan zijn dat de eerste aandachtspunten. Daarnaast brengen we in kaart wat wij of (keten)partners nu al meten in relatie tot de fysieke leefomgeving. Daar willen we op aanhaken en optimaal gebruik van maken.

Belangrijk voor het opstellen van een monitoringplan is de vraag wat voor metingen we aanvullend nodig hebben, bijvoorbeeld van stilte, duisternis en zogenoemde geluidproductieplafonds voor wegen. Kiezen we ervoor om bepaalde milieudoelen voorrang te geven of willen we juist integraal gaan meten op een aantal referentieplekken in de provincie? Een aandachtspunt is bijvoorbeeld de stapeling van milieufactoren.

En wie voert de metingen uit? Het is ook denkbaar dat we een meetnetwerk samen met bewoners, boeren en ondernemers realiseren. Ook zijn er thema's waarbij een onafhankelijk expert de voorkeur heeft. Ons streven is om begin 2027 een volledige milieuanalyse te laten uitvoeren. Reeds beschikbare meetresultaten zijn daarbij zeer bruikbaar. Zo'n analyse helpt bij de voorbereiding van de volgende coalitieperiode en vormt de opmaat naar de volgende stap in het groeimodel. We zien daar bij andere provincies al mooie voorbeelden van.

BASIS OP ORDE – EFFECTEN METEN EN MONITORING UITBREIDEN

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Inzicht krijgen in de effecten van onze inspanningen.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Keuzes maken wat we gaan meten in de periode 2025-2027. Daar een monitoringplan voor opstellen en deze uitvoeren. • Milieuanalyse laten uitvoeren begin 2027.
Impact voor VTH	Bepalen op basis van monitoringsplan

4.3 INTEGRAAL, PROACTIEF EN GEBIEDSGERICHT SAMENWERKEN

Het is van belang dat milieuaspecten integraal en aan de voorzijde worden betrokken bij processen, planvorming en initiatieven die op wat voor manier dan ook raken aan lucht, water, bodem, stilte en duisternis; zowel binnen als buiten het provinciehuis. We gaan daarnaast meer regie voeren op bovenlokale ontwikkelingen en we gaan nauwer samenwerken met gemeenten, waterschappen en andere relevante partners. De Omgevingswet vereist dat van ons. Omdat deze nieuwe koers ook impact heeft op onze manier van werken op het gebied van IBT en VTH en op de wijze van uitvoeren door Omgevingsdienst Drenthe/Groningen, is het zaak dat we aan de voorkant goede werkafspraken met collega's, uitvoerders en partners maken.

BASIS OP ORDE – INTEGRAAL, PROACTIEF EN GEBIEDSGERICHT SAMENWERKEN

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Stimuleren van integraal samenwerken in een zo vroeg mogelijk stadium.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Informeren van collega-experts, uitvoerders en stakeholders over de nieuwe werkwijze. Werkafspraken maken. • Nieuwe werkwijze meenemen in de evaluatiecyclus. • Bij gebiedsgericht werken hebben we oog voor gelijke kansen. Dit kan betekenen dat we in sommige gebieden meer willen investeren.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Zie bij aanpak.

4.4 VOLDOENDE BUDGET, EXPERTISE EN CAPACITEIT

De huidige capaciteit van het team Milieu sluit niet meer aan op wat nodig is. Het gevolg daarvan is al merkbaar in de praktijk: een overwegend reactieve werkwijze, onvoldoende tijd om kennis op peil te houden. We lopen het risico dat juridische deadlines niet meer worden gehaald. Dat willen en moeten we voorkomen. Voor de nieuwe veranderingen op grond van de Omgevingswet is nu geen tijd. En dat terwijl verplichte projecten zoals SWUNG (Samenwerken aan de Uitwerking van Nieuw Geluidbeleid) en CIMLK (Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit) meer tijd van ons gaan vragen. De basis op orde brengen betekent daarom ook dat er voldoende budget, expertise en capaciteit is, in lijn met de in deze milieustrategie beschreven ambities, doelen en aanpak.

BASIS OP ORDE - VOLDOENDE CAPACITEIT, EXPERTISE EN EEN PASSENDE BEGROTING

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Realistische milieustrategie met passende randvoorwaarden.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichting van de organisatie op basis van keuzes in deze milieustrategie (groeimodel).
Impact voor VTH	

5 Planning, financiën en menskracht

We kunnen niet het hele programma in één keer realiseren. Bovendien willen we ruimte laten voor nieuwe inzichten en onverwachte ontwikkelingen. Om die reden prioriteren we onze activiteiten in wettelijk verplicht, bestuurlijk wenselijk en extra. De eerste activiteiten die we in 2025 willen oppakken, hebben een hoge urgentie, zijn op korte termijn in gang te zetten of zelfs af te ronden en voorzien in een constructieve basis voor het vervolg. De overige acties verdelen we over 2026 en 2027 of later. Om te kunnen bepalen wat er nodig is om de gewenste activiteiten te kunnen realiseren, hebben we de bestaande situatie van 2024 als vertrekpunt genomen. Op grond daarvan geven we aan wat er voor de basisformatie van 2025 nodig is en vervolgens per daaropvolgend jaar. Tot slot berekenen we wat er aan aanvullend (project)budget gewenst is en schetsen we enkele risico's en kansen.

5.1 BASISFORMATIE 2025

Om de reguliere taken voor milieu te kunnen uitvoeren zijn ca. 9 fte nodig. De formatie van cluster Milieu van de provincie Drenthe ten behoeve van milieutaken (exclusief 1,8 fte voor IBT) telt aan het begin van 2025 ca. 5 fte; we komen hiermee op voorhand al 2 fte tekort. Voor de uitvoering van deze nieuwe milieustrategie is eveneens structurele versterking van de personele capaciteit nodig: 1,5 fte. In totaal betekent dit een uitbreiding met 3,5 fte. Zoals hiervoor beschreven gaan we uit van een groeimodel, om de organisatie de tijd te geven de basis op orde te brengen en de nieuwe werkwijze eigen te maken. De in de vorige hoofdstukken genoemde activiteiten zijn onderverdeeld in wat wettelijk verplicht is en in wat bestuurlijk is besloten. Voorbeeld van deze laatste categorie is het Schone Lucht Akkoord dat alle provincies hebben ondertekend. De extra activiteiten parkeren we voor later (2028 of daarna). Vanaf medio 2025 breiden we stapsgewijs uit om aan nieuwe wettelijke en bestuurlijke verplichtingen te voldoen en willen we inzetten op een sluitende beleidscyclus. Effectief betekent dit een extra last van € 350.000,- voor zowel de resterende collegeperiode (2026 en 2027) als de periode daarna. Daarnaast zijn nog middelen noodzakelijk voor de ontwikkeling van milieuprojecten, monitoring en een milieuanalyse in 2027.

5.2 PRIORITERING EN PLANNING 2025-2027

De in deze milieustrategie genoemde nieuwe activiteiten zijn hieronder gespreid ingepland over de komende planjaren 2025, 2026 en 2027 of later. Per activiteit is de benodigde capaciteit ingeschat. In de laatste kolom bij status staat vermeld of de actie verplicht is (moet), bestuurlijk wenselijk of extra. Uit deze verdeling valt op te maken dat er per jaar ca. 1,5 fte extra nodig is voor activiteiten die jaarlijks terugkeren inclusief de eenmalige activiteiten. Onderstaand schema is niet in beton gegoten, er is ruimte voor flexibiliteit.

BASIS OP ORDE – TEN UITVOER IN 2025	CAPACITEIT	STATUS
Uitrollen Milieustrategie Drenthe, in- en extern afspraken maken over proactieve, integrale, gebiedsgerichte aanpak	1-malig, Q3: Intern - 40 uren, Extern - 40 uren	GS-besluit '25 Moet: OW/NMP i.o.
Uitwerken van sluiten beleidscyclus voor milieu en voorbereiden op invoering per 2026	1-malig, hele jaar, 0,5 fte	Moet: OW Wenselijk: OV i.o.
Opstellen en vaststellen monitoringplan	1-malig, hele jaar, 0,5 fte	Wenselijk: OW, onderdeel van sluiten beleidscyclus
Geurbeleid vaststellen en implementeren/in gesprek met industrie/inzet omgevingstafel	1-malig, Q3-Q4: 16 uren p/wk	GS-besluit '24 Wenselijk: gat dichten i.v.m. wegvallen regelgeving
Gezonde fysieke leefomgeving verder uitwerken	Continu: 8 uren p/wk	Moet: OW/NMP Wenselijk: OV i.o., BWV
Invullen CIMLK voor mobiliteit (naast beheer regulier)	1-malig, Q1/2: 2 uren p/wk	Moet: verplichting van SLA-akkoord
Analyse (indirecte) lozingen i.r.t. vergunningen en aanpak	1-malig, Q1/2: 1-2 uur p/wk	Moet: loopt al via Omgevingsdienst
Vaststellen geluidproductieplafonds voor provinciale wegen	Continu, hele jaar: 4 uren p/wk	Moet: verplichting vanuit OW
TOTAAL BENODIGDE EXTRA CAPACITEIT 2025	Hele jaar: 1,2 fte	1-malig: 600 uren

BASIS OP ORDE – TEN UITVOER IN 2026	CAPACITEIT	STATUS
Invoeren monitoringplan en sluiten beleidscyclus	Continu, hele jaar: 1 fte	Moet: OW/ NMP Wenselijk: OV i.o.
Tussenevaluatie conform gekozen methodiek	1-malig: 40 uren	Moet: OW
Gezonde leefomgeving vanuit milieu implementeren (stapsgewijs)	Continu, hele jaar: 8 uren p/wk	Moet: OW/NMP Wenselijk: OV i.o., BWV
ZZS: kennisbevordering, monitoring, vergunningen, omgang ZZS	Continu, hele jaar: 8 uren p/wk	Moet: opdracht ODD
Check strategisch programma Bodem & Ondergrond op grond van milieutaken	1-malig: 20 uren	Wenselijk
Geurbeleid: in gesprek met gemeenten	Continu, hele jaar: 4 uren p/wk	Wenselijk
Themabijeenkomst/ bewustwordingscampagne: houtstook	1x per jaar: 40 uren	Extra
Opdracht formuleren voor milieuanalyse Drenthe	1-malig: 20 uren	Wenselijk: ter voorbereiding op nieuw coalitieakkoord
TOTAAL BENODIGDE EXTRA CAPACITEIT 2026	Hele jaar: 1,6 fte	1-malig: 100 uren

BASIS OP ORDE – TEN UITVOER IN 2027	CAPACITEIT	STATUS
Uitvoeren monitoringplan en sluiten van beleidscyclus	Continu, hele jaar: 1 fte	Moet: OW/NMP Wenselijk: OV i.o.
Aanvullen CIMLK voor mobiliteit	1-malig: 2 uren p/wk extra naast beheer regulier	Moet: verplichting van SLA-akkoord
Inzicht in bodemverontreinigingen i.r.t. vergunningen, grip op drugslabs en -dumpingen	1-malig: 80 uren	Wenselijk: mede i.v.m. ondermijningsactiviteiten
Thema voor bewustwordingscampagne: aandacht voor stiltegebieden en duisternis	1x per jaar: 40 uren	Extra
Milieuanalyse Drenthe t.b.v. Milieuprogramma 2028-2032	1-malig/hele jaar: 0,5 fte	Wenselijk: opdracht in 2026, ook gebruiken voor evaluatie van milieustrategie
TOTAAL BENODIGDE EXTRA CAPACITEIT 2027	Hele jaar: 1,5 fte	1-malig: ca. 200 uren

5.2.1 Resterende activiteiten: in 2028 of later

Nog niet alle activiteiten van deze milieustrategie zijn hiermee ingepland. De focus in 2025-2027 ligt in eerste instantie op uitvoeringszaken die de basis beter neerzetten en op werkzaamheden met een wettelijk verplicht of bestuurlijk wenselijk karakter. De overige 'extra' acties volgen wellicht later. Voor deze activiteiten verwijzen we naar bijlage 1

5.3 Aanvullend budget 2025-2027

Voor de volgende activiteiten is aanvullend (project)budget nodig, omdat hiervoor andere kosten worden gemaakt dan personeelskosten:

Kennisdeling/kennisontwikkeling/themabijeenkomsten	€ 50.000,- p/jr	2025, 2026, 2027
Uitvoering monitoring conform monitoringplan	€ 100.000,- p/jr	2025, 2026, 2027
Investering in meetinstrumentarium	PM	
Opdracht voor milieuanalyse Drenthe, uitvoering in 2027	€ 100.000,- 1-malig	2027
Opdracht voor onderzoek naar milieueffecten klimaatverandering Drenthe	€ 50.000,- 1-malig	2025
Totaal structureel/jaarlijks	€ 150.000,-	
Investering in meetinstrumentarium	PM	
Totaal 1-malig	€ 150.000,-	

5.4 KANSEN EN RISICO'S

De uitvoering van de milieustrategie dient in de eerste plaats bij te dragen aan behoud en versterking van de fysieke leefomgeving. Maar uitvoering brengt ook andere voordelen en kansen met zich mee. Investeren in een proactieve, integrale en gebiedsgerichte aanpak maakt dat relaties met opdrachtnemers, medeoverheden en andere stakeholders worden geïntensiveerd, waardoor de samenwerking wordt verbeterd. Door het jaarlijks organiseren van themabijeenkomsten dragen we bij aan de kennisontwikkeling van onszelf en onze partners, waardoor de milieukennis in Drenthe groeit. De koppeling van milieu aan de fysieke leefomgeving maakt duidelijk dat onze milieutaken vrijwel alle andere beleidsonderwerpen en opgaven raken. We hopen dat dit een impuls geeft aan het streven naar meer integraal werken binnen de provincie.

Natuurlijk zien we ook risico's. We kunnen nog niet putten uit een degelijke risicoanalyse – een wens die we de komende jaren oppakken – maar op voorhand kunnen we al enkele aandachtspunten noemen:

- Achteruitgang van de fysieke leefomgeving.
- Schade in de breedste zin van het woord als gevolg van milieudelicten (milieuschade, financiële schade en/of imagoschade).
- Toenemende ondermijningsactiviteiten.
- Verontruste inwoners vanwege groeiende zorg over hun gezondheid en veiligheid.
- Vertraging op uitvoering door tegenstrijdige belangen of het op slot raken van nieuwe ontwikkelingen/initiatieven.

De risicoanalyse gaat een vast onderdeel vormen van het sluiten van de beleidscyclus.

Gerelateerde provinciale opgaven

In deze bijlage beschrijven we zeven provinciale beleidsopgaven in relatie tot milieu: wat houdt de opgave in, wat vraagt aandacht, wat vinden wij belangrijk en welke rol en/of actie pakken we op.

1 OMGEVINGSVEILIGHEID

Omgevingsveiligheid houdt verband met gevaarlijke stoffen waarmee in onze samenleving wordt gewerkt, zoals gassen, brandstof, giftige stoffen en chemisch afval. Drenthe kent meerdere risicoplekken. Denk aan wegen, spoorwegen, stations, bedrijventerreinen, locaties van gas- en oliewinning, hogedrukleidingen in de bodem, chemische industrie, afvalverwerking en recyclingbedrijven.

Drenthe telt vier Seveso-bedrijven. Dat zijn bedrijven die gevaarlijke stoffen produceren, verwerken, behandelen en/of opslaan. Binnen de Omgevingswet vallen ze onder 'complexe bedrijven', evenals IPPC-installaties (installaties waar één of meer activiteiten plaatsvinden uit bijlage 1 van de Europese Richtlijn Industriële Emissies, afgekort als RIE) en gemeenteverstijgende milieubelastende activiteiten. Al zijn grote delen van de provincie dunbevolkt en ook al zijn hier maar weinig complexe bedrijven, er zijn altijd risico's om rekening mee te houden. Een LPG-tank kan ontploffen, een goederentrein kan ontsporen, er kan een breuk in een hogedrukleiding ontstaan.

Daarnaast is sprake van diffuse verontreiniging. Het gaat om verontreinigingen die over een groter gebied plaatsvinden en van meerdere bronnen afkomstig kunnen zijn. Denk aan uitstoot van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw of van fijnstof door het verkeer. Ook PFAS is een voorbeeld van een verontreiniging die in vrijwel alle bodems en het grondwater in Drenthe voorkomt en waarvan we de herkomst niet precies kennen. Andere voorbeelden zijn medicijnresten en microplastics in huishoudelijk afvalwater.

In Drenthe hebben we bovendien met milieucriminaliteit te maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om het wegmengen van vuil in schone grond, het gebruik van illegale gewasbeschermingsmiddelen, dumping van drugsafval en het gebruik van illegaal vuurwerk. Ook activiteiten waarvoor geen melding is gedaan of een vergunning is aangevraagd, vallen onder milieucriminaliteit.

De veiligheid van onze inwoners heeft topprioriteit. Onze rol als bevoegd gezag heeft betrekking op Seveso- en RIE4-bedrijven (complexe chemische bedrijven) en bepaalde IPPC-installaties. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn ondergebracht bij Omgevingsdienst Drenthe en Omgevingsdienst Groningen. Wet- en regelgeving is uitgewerkt in de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving met bijbehorende Nota van toelichting. Gemeenten leggen het gewenste beschermingsniveau vast in het gemeentelijk omgevingsplan. De provincie kan hierin ondersteunen via kennisdeling of in de vorm van een beheer- en adviesrol ten aanzien van externe veiligheid. Dat loopt dan via Omgevingsdienst Drenthe. Daarnaast heeft de provincie een toetsende rol bij ruimtelijke

plannen. De omgevingsveiligheid is erbij gebaat als wij aan de voorkant bij gemeentelijke planontwikkeling worden betrokken. Ook kan de provincie instructieregels in de omgevingsverordening opnemen om te waarborgen dat aan omgevingswaarden en doelen voor de fysieke leefomgeving wordt voldaan. Instructieregels zijn algemene regels waarmee de provincie aan een gemeente of waterschap aangeeft hoe een taak of bevoegdheid dient te worden uitgeoefend.

Een aandachtspunt voor ons is hoe we in de toekomst met Seveso-bedrijven willen omgaan. Als er een provinciaal belang in het geding is, kunnen wij daar een standpunt over innemen. Dat dient vervolgens in het omgevingsplan van de betreffende gemeente te worden vastgelegd.

OMGEVINGSVEILIGHEID

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • De provincie streeft naar een leefomgeving die voldoende veilig is, door het verminderen van het risico van zware ongevallen. Dat gebeurt op basis van goede ruimtelijke ordening en veiligheidsmaatregelen bij de bron. • Bevordering van externe veiligheid via kennisdeling en advisering van gemeenten en andere partners. • Integrale proactieve aanpak bij complexe bedrijven.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Regierol provincie bij bovengemeentelijke milieugevolgen. • Data en monitoring op orde brengen en op de hoogte zijn van veiligheidsaspecten en -risico's in Drenthe. Stimuleren dat gemeenten dit ook doen. • Zorgen voor goede informatiedeling tussen provincie, gemeenten en andere partners. Organiseren van netwerkbijeenkomsten voor de verschillende milieuthema's. • Samenwerking met regionale partners intensiveren en gebiedsgericht beleid gericht inzetten. • Over alle omgevingsplannen adviseren waarin sprake is van toelating of uitbreiding van Seveso-inrichtingen en RIE-4 bedrijven. Veiligheidsmaatregelen voorstellen. • Ruimtelijke invulling industrieterreinen (bestaande en nieuwe). Check op bestemmingsplannen (omgevingsplan).
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor veiligheidsaspecten in de ruimtelijke ordening c.q. de woonomgeving in relatie tot beheersing van risico's die samenhangen met het gebruik van gevaarlijke stoffen. • Vijfjaarlijks vaststellen van een bestuurlijk inspectieprogramma (Bip). • Aandachtspunten: transport van waterstof, co- en biovergisters.

BEDRIJVENTERREINEN: RISICO'S EN KANSEN

Afhankelijk van het soort bedrijven dat er gevestigd is, raken bedrijventerreinen aan meerdere of zelfs alle thema's en opgaven die in deze milieustrategie aan bod komen. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van opslag, verwerking of transport van gevaarlijke stoffen, van uitstoot die schadelijk is voor lucht, water of bodem, van lichtvervuiling en geluidshinder, vraag naar grondwater of aantasting van ruimtelijke kwaliteit door plaatsing van duurzame energievoorzieningen. Tegelijkertijd kan clustering van bedrijven voordelen hebben voor het milieu. Er liggen bijvoorbeeld uitgelezen kansen voor verduurzaming op basis van circulariteit: de reststroom van de één als grondstof voor de ander. Daarnaast kunnen bedrijven hun kennis en middelen bundelen in de ontwikkeling en uitvoering van maatregelen die bevorderlijk zijn voor het milieu. Waar het om uitvoering van de milieustrategie gaat, kunnen bedrijventerreinen een vertrekpunt voor een gebiedsgerichte aanpak zijn.

2 KLIMAATADAPTATIE

Klimaatverandering wordt voor een deel veroorzaakt door verbranding van fossiele brandstoffen. Grote hoeveelheden van het broeikasgas CO₂ worden daarbij uitgestoten in de atmosfeer. Ook de uitstoot van de broeikasgassen methaan en lachgas is een belangrijke factor. In mei 2024 presenteerde het Planbureau voor de Leefomgeving de nieuwste inzichten met betrekking tot risico's voor Nederland: de klimaatverandering gaat harder en de gevolgen zijn ernstiger dan waar tot dan toe vanuit was gegaan.

Drenthe ligt niet aan zee, ligt niet beneden zeespiegel, ligt grotendeels op zand en er stromen geen grote rivieren door de provincie. Dat neemt niet weg dat veel gevolgen van klimaatverandering ook hier aan de orde zijn. Wij hebben én krijgen vaker te maken met langduriger periodes van zowel hevige regenval als hitte en droogte. Dat brengt risico's met zich mee voor de landbouw (o.a. gewasschade), de natuur (o.a. afname van biodiversiteit) en de leefomgeving: de veiligheid en gezondheid van mensen zijn in het geding (o.a. wateroverlast).

Internationaal zijn afspraken gemaakt om de negatieve effecten van klimaatverandering tegen te gaan en om klimaatverandering te helpen voorkomen. In Nederland worden die afspraken nagekomen via het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (sinds 2017) en het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (2018). Het Planbureau voor de Leefomgeving adviseert overheden om klimaatadaptatie – het proces waarbij samenleving en leefomgeving worden aangepast aan het veranderende klimaat – sturend te maken bij beleidskeuzes voor bijvoorbeeld woningbouw en ruimtelijke inrichting.

Drenthe gaat voor een klimaatveerkrachtige ruimtelijke inrichting. Doel is dat we minder kwetsbaar worden voor zowel hete, droge zomers als hevige neerslag. Daarbij zoeken we naar slimme combinaties van functies en doelen. Vanuit milieuoogpunt is het zaak om telkens ook oog te hebben voor de impact van klimaatadaptatie op de gezonde en veilige leefomgeving en daarmee op de thema's lucht, water, bodem en ruimtelijke kwaliteit. Wellicht liggen er zelfs kansen om de ruimtelijke kwaliteit te versterken. Samenwerking met andere beleidsdomeinen (zoals water, bodem, landbouw, economie), gemeenten, waterschappen, inwoners, bedrijven en andere partners is de sleutel. Beleid en maatregelen komen in de eerste plaats vanuit de andere beleidsteams. De rol van het team Milieu is indirect en heeft vooral betrekking op plantoetsing en VTH. Bij vergunningen wordt getoetst op best beschikbare technieken (BBT).

KLIMAATADAPTATIE

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Ambities voor klimaatadaptatie beter positioneren binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan, dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of -hinder. • Concrete kennis over de situatie in Drenthe.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen aan het formuleren van strategische doelen voor klimaatadaptatie. • Concrete kennis verzamelen over de milieueffecten van klimaatverandering in Drenthe. • Samenhang tussen klimaat en milieuthema's bespreekbaar maken en meer samen optrekken aan de voorzijde van initiatieven en plannen. • Toepassing van best beschikbare technieken (BBT) om milieudruk of milieuhinder tegen te gaan of te beperken.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Rekening houden met klimaatverandering in de ruimtelijke toedeling van functies en in vergunningverlening.

3 ENERGIETRANSITIE

Om de klimaatverandering af te remmen, is het nodig dat we van fossiele brandstoffen overstappen op duurzaam opgewekte energie. Drenthe wil in 2050 energieneutraal zijn; dan produceren we net zoveel hernieuwbare energie als we nodig hebben voor wonen, leven en werken. Het streven is om in 2030 al op 40 procent daarvan te zitten. Drenthe wil kansen creëren in de waterstofketen en bouwen aan groen gas.

Vanuit het milieuperspectief juichen we verduurzaming van harte toe. De energietransitie is randvoorwaarde voor groei en verduurzaming van de Drentse maatschappij. Wél is het onvermijdelijk dat de energietransitie invloed heeft op de fysieke leefomgeving en het Drentse landschap. Immers, nieuwe installaties gaan gepaard met nieuwe of aangepaste infrastructuur en er is extra ruimte nodig voor duurzame energiebronnen en energiedragers waar de energie wordt verwerkt.

Het is zaak dat we scherp blijven op de milieuaspecten van de energietransitie. Een belangrijk aandachtspunt is de opkomst van mono- en co-vergisting en windmolens in de landbouw. Wat is het effect op de lucht- en bodemkwaliteit? Grote mestvergisters brengen vaak forse geurhinder met zich mee. Het is belangrijk dat wij, vanuit onze zorgplicht voor een gezonde samenleving, een provinciebreed standpunt over mestvergisting innemen. Dat schept helderheid in vraagstukken rond vergunningverlening.

Andere aandachtspunten in relatie tot de energietransitie zijn aquathermie, biomassacentrales, bodemwarmte en de ontwikkeling van 'small modular reactors' voor de opwek van kernenergie. Aan de voorzijde van plannen en daadwerkelijke ontwikkelingen is een zorgvuldige belangenafweging op zijn plaats. Zowel effecten in de bouwfase als effecten na inwerkingtreding/ingebruikname van installaties worden meegewogen. Die kunnen namelijk sterk van elkaar verschillen.

ENERGIETRANSITIE

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Beter positioneren van energieambities binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of milieuhinder. • In beeld brengen van emissies van duurzame/groene initiatieven naar de leefomgeving.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met partners kansen benutten voor de energietransitie in Drenthe, zodanig dat extra milieudruk en -hinder worden voorkomen dan wel beperkt, o.a. door toepassing van best beschikbare technieken (BBT). • Duidelijkheid krijgen over duurzame/groene initiatieven in relatie tot milieuwetgeving.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciebreed energietoezicht voor energie-intensieve bedrijven die vallen onder het provinciaal bevoegd gezag. • Vroegtijdig milieu-impact in beeld brengen van economische ontwikkelingen, initiatieven voor verduurzaming en subsidiemaatregelen van de provincie.

4 CIRCULAIRE ECONOMIE

In een circulaire economie bestaat geen afval. Het is een economie die volledig draait op herbruikbare en groene grondstoffen en waarbij de uitstoot van CO₂ nog maar zeer gering is. Er is sprake van gesloten kringlopen. Afvalstromen in de ene sector kunnen worden benut als grondstof in de andere. Circulariteit speelt een belangrijke rol bij bijvoorbeeld woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie en kringlooplandbouw. Nederland streeft naar een volledig circulaire economie in 2050. Er moet nog heel wat gebeuren om dat te bereiken, want de meeste bedrijven werken nog lineair en niet circulair.

Deze slimmere manier van omgaan met grondstoffen in combinatie met een zuinig gebruik van hulpstoffen als water en energie gaat sterk bijdragen aan de verbetering van het milieu. Tegelijkertijd kan deze transitie op sommige plekken gepaard gaan met een toename van milieudruk. In Drenthe bijvoorbeeld komen er nieuwe recyclingbedrijven bij en die kunnen geur-, fijnstof- en geluidsoverlast veroorzaken. Ook moeten we alert zijn op risico's van uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen en ondermijning in de recyclingsector. Fraude met afval en reststoffen, bijvoorbeeld mest of moeilijk recyclebare plastics, zet de gezonde en veilige leefomgeving onder druk.

Voor een belangrijk deel komt het bij de transitie naar een circulaire economie aan op een regionale aanpak en samenwerking tussen provincie, gemeenten, ondernemers en inwoners. Provincies geven vanuit hun eigen positie en regionale kracht invulling aan de uitdagingen en verbinden de sectoren en thema's met elkaar. In IPO-verband werken wij met andere provincies samen aan beleid en een gezamenlijke aanpak, bijvoorbeeld via provinciale kansencarten. Ook denken we samen na over de ontwikkeling van eenduidig beleid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Kernvraag is hoe de inzet van het VTH-instrumentarium kan bijdragen aan het ondersteunen, stimuleren en aanjagen van de circulaire economie, zodanig dat een gezonde en veilige leefomgeving wordt gewaarborgd.

We hebben een rol op grond van onze taken en verantwoordelijkheden die uit de Omgevingswet voortvloeien. Onze ambities voor het stimuleren van een circulair Drenthe zijn hoog. Bij de uitwerking van concrete actiepunten ligt de focus op infrastructuur, wonen, inkoop, samenwerking met gemeenten en midden- en kleinbedrijf en vergroting van de bewustwording. In de Economische Koers 2024-2027 van Drenthe, met als motto 'slim, groen en met impact', staat brede welvaart hoog genoteerd. Met het oog op het milieu willen we ons er sterk voor maken dat de transitie naar een circulaire economie via vestigings- en milieucriteria wordt verbonden aan het vestigingsbeleid en de ontwikkeling van bedrijventerreinen.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Ambities voor een circulair Drenthe beter positioneren binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of milieuhinder.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Intensieve en proactieve samenwerking binnen de provincie en extern, tussen provincie, gemeenten en ondernemers. • Afspraken maken over het aan de voorzijde meewegen van milieucriteria bij acquisitie en vestiging van bedrijven, initiatieven en ontwikkeling van bedrijventerreinen. • Toepassing van best beschikbare technieken (BBT) om milieudruk of milieuhinder tegen te gaan of te beperken. • Voortouw nemen in beleidsmissies; hoe gaan we met de mazen in de wet om? • Taken beleggen binnen de provincie.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • In lijn met wat in IPO-verband wordt afgesproken en ontwikkeld, samenwerken aan een VTH-beleid dat ruimte biedt aan circulariteit. • Samenwerking met Omgevingsdiensten Drenthe en Groningen over complexe dossiers. • Organiseren van controles in het kader van ketentoezicht.

5 TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

De Landbouwkoers is primair geschreven vanuit ontwikkelingen in de sector met oog voor ontwikkelingen in de omgeving. Opgaven op het gebied van water, natuur, klimaat, energievoorziening, woningbouw en bereikbaarheid, die in de Omgevingsvisie een belangrijke rol spelen, vragen ruimte. Daarmee leiden ze onvermijdelijk tot verandering van het landelijk gebied en hebben ze invloed op het uitzetten van de koers voor de landbouw. Het integraal oppakken van al deze opgaven is daarom van essentieel belang.

Landbouw raakt niet alleen aan ruimte, maar ook aan milieu. Landbouwactiviteiten zijn van invloed op alle elementen van de gezonde en veilige leefomgeving: lucht, water, bodem, stilte en duisternis. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen als methaan en fosfaat, emissies van stikstofverbindingen, beregening bij droogte of geurhinder. Voor de industrie kennen we doelen en emissieplafonds, maar voor de landbouw is dat niet het geval.

Onze rol op het gebied van milieu in relatie tot landbouw is vooral gebaseerd op de Omgevingswet en op wat er in de Provinciale Omgevingsverordening (POV) staat, en hangt samen met onze VTH-taken (o.a. stikstof bij vergunningen). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor VTH op kleine (co)vergisters en biomassacentrales, de provincie is dat voor de grootschalige. De Omgevingsdienst Drenthe ziet toe op zaken als veiligheid, geur en klachtenafhandeling.

TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Ambities voor toekomstgerichte landbouw beter positioneren binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of milieuhinder.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met landbouwpartners kansen benutten voor de toekomstgerichte landbouw, zodanig dat extra milieudruk en -hinder worden voorkomen dan wel beperkt, o.a. door ruimte voor innovatie en toepassing van best beschikbare technieken (BBT). • Op grond van het KPI-dashboard (kritische prestatie-indicatoren) de ontwikkelingen volgen en daarbij de milieudoelen bewaken en bespreken. • Leren van de monitoring van pilot gebied Veenhuizen.
Impact voor VTH	

6 MOBILITEIT

Mobiliteit raakt op twee manieren aan milieu: enerzijds de realisatie van infrastructurele projecten en anderzijds verduurzaming van vervoermiddelen en de mobiliteitskeuzes die mensen en organisaties maken. De invloed van mobiliteit op de CO₂-uitstoot is in Drenthe zo'n 30 procent van het geheel⁴. Daar valt dus een hoop milieuwinst te halen.

In Drenthe hebben provincie en gemeenten samen een Regionaal Mobiliteitsplan (2021) opgesteld, gericht op de transitie naar duurzame mobiliteit in het stedelijk en landelijk gebied. Het plan omvat een maatregelenpakket voor de periode tot 2030. In het plan is enerzijds aandacht voor de milieueffecten van de realisatie van infrastructurele projecten, zowel in de aanlegfase als na ingebruikname. Denk aan de aanpak van de N34 of ontwikkelingen rond Groningen Airport Eelde. Dergelijke projecten gaan onder andere gepaard met geluidhinder, luchtverontreiniging, uitstoot van CO₂ en stikstof of transport van zeer zorgwekkende stoffen. Daarnaast heeft het Regionaal Mobiliteitsplan betrekking op concrete verduurzamingsmaatregelen, zoals verduurzaming van de eigen wagenparken van de overheden, de plaatsing van laadpalen verspreid door de provincie en het stimuleren van elektrisch vervoer, fietsgebruik en gebruik van openbaar vervoer. Duurzame mobiliteit draagt bij aan een gezonde en veilige leefomgeving, maar raakt ook aan ruimtelijke ordening, ruimtegebruik en dus ruimtelijke kwaliteit.

Bij mobiliteit wordt al veel aan monitoring gedaan, bijvoorbeeld metingen van geluid en luchtkwaliteit bij wegen en luchtvaart. Ook werken we in Drenthe met een landelijk registratiesysteem voor CO₂-emissie van woon-werkverkeer bij bedrijven/organisaties met meer dan honderd medewerkers, waaronder de provincie zelf. Er worden uiteenlopende vervoersgegevens geregistreerd, zoals het aantal elektrische bussen dat in Drenthe rijdt. Daarnaast is mobiliteit een van de thema's in het Schone Lucht Akkoord.

Milieu wordt formeel meegenomen in mer-procedures van grote infraprojecten, maar het is noodzakelijk dat dit in een vroeger stadium van de planfase gebeurt. Per 1 januari 2024 is de Tracéwet opgegaan in de Omgevingswet. Lopende projecten kunnen op grond van een overgangsrecht echter gebruik blijven maken van het instrument Tracébesluit.

MOBILITEIT

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van wet- en regelgeving. • Ambities voor toekomstige mobiliteit beter positioneren binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of milieuhinder. • Bevorderen fietsen, OV en elektrisch rijden.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Werkafspraken maken met het team Mobiliteit en Milieu. • Toepassing van best beschikbare technieken (BBT) om milieudruk of milieuhinder tegen te gaan of te beperken. • Vaststellen geluidsproductieplafonds in 2026.
Impact voor VTH	

⁴ Bron: provincie Drenthe, Regionaal Mobiliteitsplan, december 2021.

7 NATUUR

Een gezonde en veilige leefomgeving is niet alleen belangrijk voor de mens, maar ook voor de natuur. Wij zijn onderdeel van de natuur. Goed functionerende ecosystemen zijn de basis voor alles wat leeft. Behoud en versterking van biodiversiteit is van groot belang en werkt door in meerdere beleidsvelden; zeker ook milieu. Denk bijvoorbeeld aan medicijnresten, microplastics, PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen die in de natuur kunnen belanden. Wij zijn medeverantwoordelijk voor bescherming, ontwikkeling, versterking en beheer van natuur en landschap. Dat doen we samen met onder andere gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties en agrarische collectieven. Milieubeleid kan worden ingezet om natuurdoelen te behalen en vice versa.

Natuur is, net als stilte en duisternis, een kernkwaliteit van Drenthe en geldt daarmee als provinciaal belang. Met 17,5 procent aan natuur is Drenthe na Gelderland de meest natuurrijke provincie van Nederland. Drenthe telt 14 Natura 2000-gebieden (ruim 220 km²), vele grote en kleinere NNN-gebieden (totaal ruim 700 km²) en een grote diversiteit aan groene landschapselementen en stedelijk groen buiten het NNN. Zo werd Assen in 2022 uitverkozen tot groenste stad van Nederland⁵. De (abiotische) drukfactoren op Natura 2000 hebben altijd een relatie met milieucondities. Zo kan het tegengaan van veenoxidatie extra emissies van CO₂, stikstof en fijnstof voorkomen. De kwaliteit van het groen buiten het NNN is niet overal even goed. In samenwerking met andere domeinen, zoals energie, bouw en landbouw, en andere organisaties, zoals gemeenten en waterschappen, werkt de provincie vanuit het programma Natuurinclusief Drenthe aan de Basiskwaliteit Natuur (BKN) buiten het NNN. Ook de realisatie van de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied draagt hieraan bij. Milieucondities spelen bij alle ontwikkelingen een rol.

Bescherming van Drentse natuur vindt plaats via Europese wet- en regelgeving (Conventies van Bern en Bonn, Vogel- en Habitatrichtlijn en Natuurherstelverordening), landelijke wet- en regelgeving en beleid (Omgevingswet, voorheen Wet natuurbescherming, Natuurpact en Agenda natuurinclusief 2.0). Deze internationale en landelijke kaders werken door in Drents beleid (Natuurvisie, Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Drenthe, programma Natuurinclusief Drenthe, de Drentse bomen- en bossenstrategie en het Programma Natuurlijk Platteland). Het onderdeel natuur binnen de Omgevingsvisie rust op drie pijlers: beschermen, benutten en beleven. De Omgevingsvisie schetst het toekomstbeeld waarin natuur in de provincie Drenthe wordt beschermd, versterkt en verbonden door integrale samenwerking en beleid gericht op biodiversiteitsherstel, vastlegging van CO₂, klimaatadaptatie en het duurzaam combineren van natuur met landbouw, recreatie en stedelijke ontwikkeling.

⁵ Bron: <https://groenestadchallenge.nl>

NATUUR

Milieudoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van geldende wet- en regelgeving. • Ambities voor natuurinclusiviteit, NNN, Basiskwaliteit Natuur en groenblauwe dooradering beter positioneren binnen de milieukwaliteitskaders, en omgekeerd. • Inzetten op het behalen van meervoudige doelen. • Het tegengaan dan wel zoveel mogelijk beperken van extra milieudruk of milieuhinder.
Aanpak 2025-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Intensieve en proactieve samenwerking binnen de provincie en extern, tussen provincie, gemeenten en waterschappen. • Bij herinrichting van terreinen zowel de milieuproblematiek als de Basiskwaliteit Natuur als uitgangspunt gebruiken. • Samenwerking zoeken in het tegengaan van veenoxidatie in relatie tot CO₂-, stikstof- en fijnstofemissies. • Afspraken maken over hoe de uitvoering van milieubeleid kan helpen bij de reductie van (abiotische) drukfactoren op Natura 2000. • Uitzoeken of en hoe het Landelijke meetnet Flora kan helpen met het in beeld brengen van milieucondities. • Samenwerking zoeken op de milieuonderwerpen licht, geluid en stilte.
Impact voor VTH	<ul style="list-style-type: none"> • Integraal werken. • Afspraken met thema natuur (Natura 2000, NNN en Natuurinclusief Drenthe) over samenwerking, overlegstructuur en/of afstemmingsmogelijkheden.

8 OVERIGE OPGAVEN

Zoals eerder aangegeven, heeft milieu raakvlakken met veel meer opgaven. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe Woonagenda, de Economische Koers, de Drentse Acquisitie-agenda en de Sociale Agenda. Deze milieustrategie is daarom ook van toepassing op activiteiten die daaruit voortvloeien in geval ze effect (kunnen) hebben op de leefomgeving en ze de gezondheid en veiligheid van Drenthe kunnen schaden, of liever: verbeteren. Het is van belang dat ons beleidsdomein bij al die opgaven goed in beeld is en dat we vroeg aan tafel zitten in geval van nieuwe ontwikkelingen die het milieu raken.

Wettelijke, beleidsmatige en uitvoeringskaders

Deze bijlage beschrijft de voor de milieustrategie belangrijkste kaders op mondiaal, Europees, nationaal en provinciaal niveau, evenals de uitvoeringskaders.

MONDIAAL

Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

De Wereldgezondheidsorganisatie benoemt negen voorwaarden voor een goede gezondheid van mensen: schone lucht, een stabiel klimaat, voldoende water, sanitaire voorzieningen en hygiëne, veilig gebruik van chemicaliën, bescherming tegen straling, gezonde en veilige werkplekken, goede landbouwpraktijken, gezondheid bevorderende steden en gebouwde omgevingen en ongerepte natuur. Concreet heeft de WHO-normen geformuleerd voor omgevingsgeluid en luchtkwaliteit. Europese normen zijn op deze normen gebaseerd. De WHO-richtlijnen (2018) voor geluid bevatten gezondheidskundige advieswaarden en aanbevelingen voor de bescherming van de gezondheid van mensen tegen negatieve effecten van omgevingsgeluid, in het bijzonder van weg-, vlieg- en railverkeer en windturbines. Bij de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit (2021) gaat het om gezondheidskundige grenzen voor de concentratie van verontreinigende stoffen in de buitenlucht: fijnstof en stikstofdioxiden. Deze waarden zijn leidend voor het Schone Lucht Akkoord.

EUROPA

Green Deal (sinds 2011)

De Green Deal – het milieubeleid van de Europese Unie – is gericht op de transitie naar een klimaatneutrale, hulpbronefficiënte, schone en circulaire economie. Inzet is dat Europa in 2050 een netto-uitstoot van broeikasgassen van nul heeft bereikt. Dit doel is vastgelegd in de Europese Klimaatwet. Tussendoel voor 2030 is om deze uitstoot met 55 procent te verminderen ten opzichte van 1990. De Green Deal is te beschouwen als de Europese uitwerking van de duurzame ontwikkelingsdoelen die 193 landen van de Verenigde Naties in 2015 hebben opgesteld: de sustainable development goals, afgekort als SDG's. Het betreft zeventien doelstellingen voor de aanpak van mondiale uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, (on)gelijkheid, armoede en klimaatverandering. De afspraken richten zich bijvoorbeeld op toegang tot schoon drinkwater, bescherming van ecosystemen en vermindering van afval.

8e Milieuactieprogramma (2022)

Met dit actieprogramma, afgekort als 8e MAP, wil de Europese Unie de groene transitie op een rechtvaardige en inclusieve manier versnellen aan de hand van een langetermijndoelstelling voor 2050: 'Goed leven, binnen de grenzen van onze planeet.'

Visie en Actieplan Verontreiniging naar Nul (2021)

De Visie Verontreiniging naar Nul (Zero Pollution Vision) van de Europese Commissie en het daaruit voortvloeiende Actieplan Verontreiniging naar Nul (beide onderdeel van de Europese Green Deal) zijn gericht op de aanpak van milieuverontreiniging. De visie verwoordt het streven dat de kwaliteit van lucht, water en bodem in 2050 geen schadelijke gevolgen meer heeft voor mensen en natuurlijke ecosystemen. Het actieplan vertaalt dat naar doelen en acties voor de periode tot 2030 met betrekking tot vermindering van nutriëntenverlies en gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, en – specifiek voor water – vermindering van afval, plastic zwerfvuil op zee en het vrijkomen van microplastics.

NEDERLAND

Grondwet

Artikel 21 van de Grondwet luidt: 'De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.'

Omgevingswet (2024)

De Omgevingswet is een samenvoeging van 26 wetten voor de fysieke leefomgeving, in het bijzonder voor milieu, bouwen, water, natuur en ruimtelijke ordening. De wet regelt alles voor de ruimte waar we wonen en werken, met andere woorden: voor alles wat we buiten zien, horen en ruiken. De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet worden in artikel 1.3 als volgt omschreven: "Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van natuur, en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften."

De Omgevingswet gaat uit van het principe 'decentraal, tenzij', wat betekent dat de wet eerst ruimte geeft aan het gemeentebestuur of het waterschapsbestuur, dan aan het provinciebestuur en pas daarna aan het Rijk. Een ander uitgangspunt van de Omgevingswet is participatie: belanghebbenden – inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen – moeten in een vroeg stadium worden betrokken bij het besluitvormingsproces over beleid of een project dat raakt aan de leefomgeving, bijvoorbeeld een omgevingsverordening. Dan kunnen overheden op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen.

Nationale Omgevingsvisie (2020)

Met de Nationale Omgevingsvisie, afgekort als NOVI, geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI gaat uit van vier prioritaire opgaven:

- 1 Duurzaam economisch groeipotentieel van Nederland.
- 2 Ruimte voor de klimaatverandering en de energietransitie.
- 3 Sterke, leefbare en klimaatbestendige steden en regio's met voldoende ruimte voor wonen, werken en bewegen.
- 4 Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De milieuoopgave die in de NOVI staat beschreven, luidt: "Lucht, land en water – of het nu om natuur, landelijk of stedelijk gebied, inclusief verkeersaders, gaat – moeten zo goed van kwaliteit zijn dat de risico's voor mens en milieu als gevolg van menselijke activiteiten verwaarloosbaar zijn."

NOVEX (2022)

In het programma NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Extra) werken alle overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. De beschikbare ruimte in Nederland is beperkt, terwijl ruimtelijke vraagstukken op het gebied van woningbouw, landbouw, natuur, energie, economie en mobiliteit groot zijn. Keuzes, slimme combinaties en innovaties zijn nodig om een mooi en gezond Nederland aan volgende generaties te kunnen doorgeven. Provincies dragen zorg voor de uitwerking van het programma NOVEX in zestien NOVEX-gebieden. De provincie Drenthe is betrokken bij twee daarvan: Regio Zwolle en Groningen-Assen.

Nationaal MilieuProgramma (nog vast te stellen)

Dit nog in ontwikkeling zijnde Nationaal MilieuProgramma, afgekort als NMP, is de concrete uitwerking van de visie die de Rijksoverheid heeft verwoord in het Nationaal Milieubeleidskader: 'Een schone taak – bouwstenen voor een veilig, gezond en schoon leefmilieu' (2021). De vier bouwstenen zijn: (1) voorkomen van milieuverliezen, (2) beheersing van risico's op afwenteling, (3) verbetering van de milieukwaliteit bij bestaande milieuvraagstukken en (4) verbinding en samenwerking, zowel internationaal als in Nederland zelf. Het Nationaal MilieuProgramma gaat het fundament voor toekomstig milieubeleid in Nederland vormen. Er komt in te staan hoe het kabinet ervoor wil zorgen dat onze leefomgeving in 2050 gezond, schoon en veilig is en dat milieurisico's verwaarloosbaar zijn. Daartoe worden vier strategische doelen benoemd:

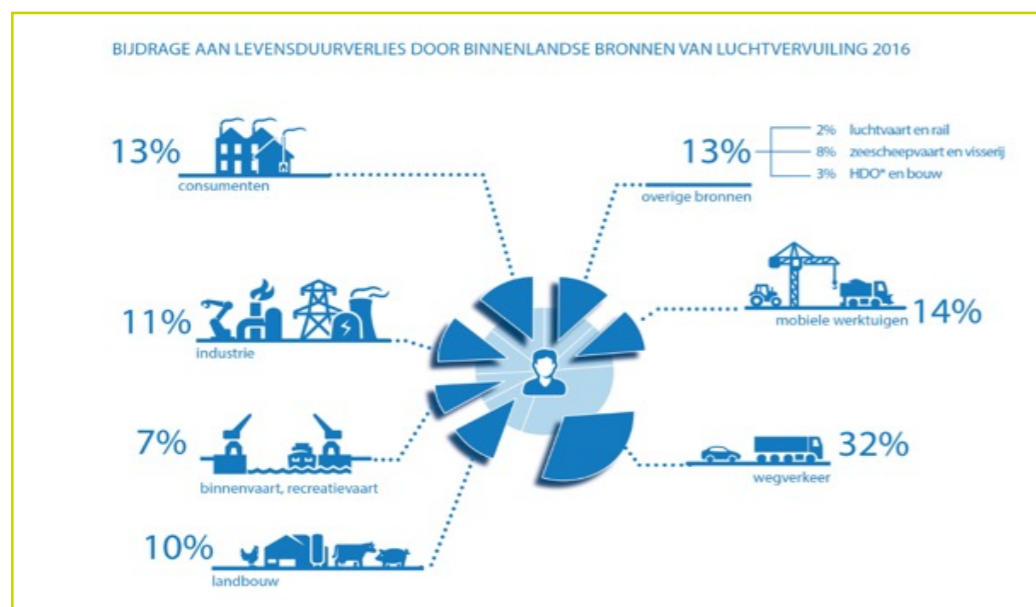
- 1 De leefomgeving van inwoners is gezond, schoon en veilig, met verwaarloosbare effecten van stoffen in lucht, water en bodem, van geluids- en geurhinder, van trillingen, licht en ioniserende straling.
- 2 De ecosystemen zijn vitaal en veerkrachtig en leveren waardevolle diensten aan onze samenleving op een toekomstbestendige manier.
- 3 De economie is toekomstbestendig ingericht en draagt door schone, veilige en circulaire productie en consumptie in de hele keten met verwaarloosbare milieueffecten bij aan de gezonde leefomgeving en vitale ecosystemen.
- 4 Partijen in de samenleving nemen verantwoordelijkheid en dragen bij aan een gezond, schoon en veilig Nederland. Aan het Nationaal MilieuProgramma wordt een uitvoeringsprogramma gekoppeld, met daarin een concrete uitwerking van het 'hoe' aan de hand van doelen die uiterlijk 2030 behaald moeten zijn.

Schone Lucht Akkoord (2020)

Dit akkoord, afgekort als SLA, tussen Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten heeft als doel om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. De deelnemende partijen streven samen naar een gezondheidswinst van ten minste 50 procent ten opzichte van 2016. Eens in de twee jaar wordt het doelbereik van het SLA gemonitord met de gezondheidsindicator. Het RIVM voert de berekeningen uit en stelt de rapportage op, met daarin de onderdelen emissies, concentraties en gezondheidseffecten. Deze onderdelen worden bovendien uitgesplitst naar de sectoren uit het SLA, zoals consumenten, wegverkeer, landbouw, industrie, luchtvaart, rail en mobiele werktuigen.

In het Schone Lucht Akkoord is afgesproken is om in 2030 50 procent minder gezondheidseffecten te hebben van luchtvervuiling door Nederlandse bronnen dan in 2016.

HDO = Handel, diensten en overheid

Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (2022)

Doel van deze strategie, afgekort als LHSO, is dat handhavende instanties, zoals overheden, omgevingsdiensten, Openbaar Ministerie en politie, de handhaving op uniforme wijze aanpakken. De LHSO sluit aan op de Omgevingswet en gaat vergezeld van een Leidraad Handhavingsacties en begunstigingstermijnen (2023).

Met de U&H-strategie milieu Drenthe hebben de provincie en gemeenten in Drenthe hun eigen strategie voor uitvoering en handhaving in lijn gebracht met de LHSO. Daarmee borgen de bevoegde gezagen dat zij zelf, maar ook hun handhavende uitvoeringsorganisaties, zoals de omgevingsdiensten, de LHSO concreet toepassen.

DRENTHÉ

Omgevingsvisie Drenthe (2022 – nieuwe in ontwikkeling)

De provinciale Omgevingsvisie is een verplicht instrument onder de Omgevingswet. Het is een strategische langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving in Drenthe richting 2030 en 2050, met een doorkijk naar 2100. De Omgevingsvisie Drenthe beschrijft de hoofdlijnen van de kwaliteit van de leefomgeving en van het voorgenomen beleid voor gebruik, beheer, bescherming en behoud van de provincie. Ook formuleert de Omgevingsvisie de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijk domein. Langetermijndoelen op verschillende terreinen, zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, bedrijventerreinen, water, wonen, natuur en cultuur worden in de Omgevingsvisie met elkaar verbonden. De milieustrategie is een van de bouwstenen van de Omgevingsvisie.

Omgevingsverordening Drenthe

De Omgevingsverordening Drenthe is een wettelijk verplicht instrument vanuit de Omgevingswet en omvat een breed scala aan aandachtsgebieden: ruimtelijke ontwikkeling, duurzame energie, bodemsanering, bescherming van grondwater en verkeer en vervoer. Voor al deze onderwerpen zijn in de Omgevingsverordening regels opgenomen. Soms hebben die regels betrekking op gemeenten of waterschappen, soms zijn ze rechtstreeks op het handelen van inwoners van toepassing. Daarnaast bevat de Omgevingsverordening een aantal kernkwaliteiten waar regels aan verbonden zijn. Dat zijn kwaliteiten die bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Drenthe.

Strategie Bodem & Ondergrond (2021)

Deze strategie anticipeert op relevante maatschappelijke ontwikkelingen waarbij duurzaam gebruik en beheer van de bodem en de ondergrond in het geding kunnen zijn. De strategie fungeert als kader waarbij ambities, beleid en strategische doelen voor gebruik en beheer van bodem en ondergrond worden vastgelegd. De Strategie Bodem en Ondergrond is daarmee richtinggevend voor de milieustrategie.

Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022-2027

Met het Regionaal Waterprogramma worden de Drentse doelen en ambities weergegeven voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem met een goede waterkwaliteit. Het programma geeft aan welke inzet wordt gepleegd op de Europese richtlijnen, zoals de Kaderrichtlijn Water (KRW), Grondwater- en Drinkwaterrichtlijnen en richtlijnen voor overstromingsrisico's en zwemwater. Het Regionaal Waterprogramma Drenthe is een verplicht programma op grond van de Omgevingswet en is uitvoeringsgericht met concrete doelen en maatregelen. Daarmee is het programma richtinggevend voor de milieustrategie.

Programma Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe

Drenthe werkt aan een integrale aanpak van opgaven voor natuur, water, stikstof, klimaat, landbouw en sociaal-economisch perspectief. Het gaat om opgaven op zowel provinciaal als gebiedsniveau, waartoe de provincie in samenspraak met gebiedspartners generieke en gebiedsgerichte maatregelpakketten gaat opstellen. De opgaven zijn wettelijk: Kaderrichtlijn Water, Vogel- en Habitatrichtlijn, Klimaatwet, Wet stikstofreductie en natuurverbetering en de Natuurherstelverordening. De uitvoering vindt plaats in samenhang met projecten en programma's die daar al lopen.

Toekomstgerichte landbouw

Vanuit het coalitieakkoord 'Samen bouwen we Drenthe' volgt de opdracht tot het opstellen van een landbouwkoers. Deze is inmiddels vastgesteld. Een perspectief voor de landbouwsector met voldoende verdienvermogen voor de lange termijn is essentieel om de opgaven in het landelijk gebied te kunnen aanpakken. Een krachtige en toekomstgerichte landbouwsector kan meebewegen met klimaatverandering, draagt bij aan voedselzekerheid in Europa en aan de opgaven voor natuur, water, klimaat en bodem.

Overig

Deze milieustrategie hangt met feitelijk alle provinciale beleidsdomeinen samen. Belangrijke voorbeelden die we hier nog willen noemen, zijn de Economische Koers Drenthe (september 2024), Energie-agenda 2024-2027, Sociale Agenda: Drenthe voor elkaar! 2024-2029, Woonagenda 2024-2027, Natuurvisie 2040 (geactualiseerd in 2022), Programma Natuurlijk Platteland (2022-2027), Uitvoeringsprogramma Natuur fase 2 (2022-2025), de Nota Klimaatadaptatie (2021) en het Mobiliteitsplan (2021-2030).

UITVOERINGSKADER

UITVOERING- EN HANDHAVINGSSTRATEGIE MILIEU DRENTHÉ (2025)

In de U&H-strategie milieu hebben de gemeenten en de provincie Drenthe gezamenlijk vastgelegd op welk niveau de VTH-taken die bij Omgevingsdienst Drenthe zijn belegd, worden uitgevoerd. In de strategie zijn de ambities (VTH-doelen) bepaald voor de locaties met milieubelastende activiteiten, bodem, zeer zorgwekkende stoffen en energie op basis van een risicoanalyse. Daarnaast is bepaald met welke frequentie, diepgang en intensiteit het toezicht en de beoordeling van aanvragen, meldingen en informatieplichten plaatsvindt.

Kwaliteitsverordening VTH

De Kwaliteitsverordening VTH (vergunningverlening, toezicht, handhaving) voor provincies is een set van regels en richtlijnen die de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken waarborgen. Dat wil zeggen dat provincies hun taken op het gebied van milieu, bouwen en ruimtelijke ordening op een effectieve, efficiënte en uniforme manier uitvoeren.

